

Delårsrapport med prognos 2 2022

Socialnämnden

Beslutad av Socialnämnden, den 22 september 2022

Innehåll

1. Förslag till beslut	3
2. Förvaltningschefernas bedömning och analys	4
2.1 Förvaltningschefernas analys av verksamhetens prognos.....	4
2.2 Händelser av väsentlig betydelse	4
2.3 Förväntad utveckling	5
3. Sammanfattande iakttagelser	8
4. Nämndens bidrag till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål...	10
4.1 Målområde 1 Örebro i sin fulla kraft	11
4.2 Målområde 2 Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro	12
4.3 Målområde 3 Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro	14
4.4 Målområde 4 Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet	21
4.5 Målområde 5 Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald	22
4.6 Målområde 6 Hållbara och resurseffektiva Örebro	24
5. Analysunderlag – ekonomi	30
5.1 Enheternas delårsresultat och prognos	31
5.2 Intäcks- och kostnadsutveckling.....	32
5.3 Verksamheternas delårsresultat och prognos	33
5.4 Investeringar	39
6. Fem år i sammandrag	40
7. Bilagor	41
Bilaga 1 – Effektiviseringsuppdrag	41
Bilaga 2 – Beläggning eget utförande.....	42
Bilaga 3 - Pågående och planerade åtgärder, i syfte att säkra en långsiktigt hållbar ekonomi.....	43

1. Förslag till beslut.

Delårsrapport med prognos 2 syftar till att redovisa det ekonomiska resultatet efter årets åtta första månader samt en ekonomisk prognos för helåret.

Socialnämnden har ansvar för att inom sitt verksamhetsområde säkerställa att grunduppdraget enligt nämndreglementet utförs, bidra till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål i Övergripande strategier och budget (ÖSB), arbeta med en systematisk kvalitetsutveckling av kommunens verksamhet samt upprätthålla god ekonomisk hushållning.

Verksamheten ska utvecklas för att ge effekt inom de målområden som satts upp i ÖSB. Det sker genom åtaganden fastlagda i Verksamhetsplan med budget samt genom arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetssätt. Flera av åtagandena arbetas med enligt plan, något har fördröjts och något har ännu inte påbörjats.

Till sitt förfogande har verksamheterna ekonomiska och personella resurser som ska användas på ett effektivt sätt, samt stöd- och behandlingsresurser i form av olika verksamheter som kan ge insatser till enskilda och grupper av medborgare.

Tillsammans bidrar resurserna till kommunens mål om en långsiktig och hållbar ekonomi. Detta kräver bland annat att nämnden är en attraktiv arbetsgivare, bidrar till att kommunens lokaler nyttjas på ett effektivt sätt, samt med hjälp av digitalisering och annan kvalitetsutveckling utvecklar sin verksamhet.

Den ekonomiska prognosen efter augusti 2022 visar ett underskott på 10,4 mnkr. Nämndens verksamheter i egen drift, exklusive ensamkommande barn och unga, väntas redovisa ett överskott på 15,4 mnkr. Verksamheten för ensamkommande barn och unga väntas ha ett underskott på 0,6 mnkr vid året slut medan verksamheten externa köp prognosticerar ett underskott på 25,2 mnkr mot budget.

Nämndens verksamheter arbetar även under 2022 med de i Verksamhetsplan med budget 2020 beslutade effektiviseringsuppdragen, samt annat utvecklingsarbete för att uppfylla lagstiftningens krav och socialnämndens reglemente.

Pågående och planerade åtgärder i syfte att säkra en långsiktigt hållbar ekonomi sammanfattas i bilaga 3.

Förvaltningarnas förslag till Socialnämnden

1. Socialnämnden fastställer Delårsrapport med prognos 2 för 2022.
2. Delårsrapporten överlämnas till Programnämnd social välfärd för vidare hantering.
3. Förvaltningarna får i uppdrag att fortsätta med pågående och planerat utvecklingsarbete, i syfte att säkra en långsiktigt hållbar ekonomi.

2. Förvaltningschefernas bedömning och analys

2.1 Förvaltningschefernas analys av verksamhetens prognos

Inledningen av 2022 fortsatte präglas av Coronapandemin, som sen övergick till hantering av ett förändrat säkerhetsläge i omvärlden och strax därefter konsekvenser av påskhelgens upplopp. Händelser i närområdet och omvärlden påverkar alltid nämndens olika verksamheter och alla de örebroare de varje dag möter.

2022 präglas i övrigt av pågående förändring av kommunens nämnd och förvaltningsorganisation. Arbetet fortsätter med att skapa förutsättningar för en ekonomi i balans.

Samtliga åtgärder som beslutades i budget 2020 har verkställts och nya arbetssätt implementeras och justeras för att ge största möjliga effekt. Samtidigt pågår ytterligare utvecklingsarbete inom förvaltningarna, för att stödja effektiviseringsuppdraget.

Målet med effektiviseringsåtgärderna är att skapa en högre genomströmning i insatser, ökade förutsättningar för insatser på hemmaplan och därigenom lägre kostnader för externa köp.

Under våren trappades nämndens kompetensförsörjningsutmaningar upp. Även till gängse personalomsättning är det just nu ofta svårt att rekrytera medarbetare med relevant kompetens och erfarenhet. För tillfället är dessutom personalrörligheten större än normalt i vissa verksamheter. Detta riskerar påverka flödet i handläggningen och tillgången till resurser för interna insatser. Utmaningar med kompetensförsörjning skapar ibland också svårigheter att uppfylla de förväntningar som finns på att agera för att förhindra och åtgärda synliga samhällsutmaningar. Samtidigt tar rekryteringsarbete mycket tid från chefernas arbete med bland annat kvalitetsssäkring och verksamhetsutveckling.

Behovet av externa köp har ökat de senaste månaderna, framförallt av konsulentstödda familjehem för barn och unga. Antalet inledda utredningar är på samma nivå som tidigare år och fortsätter vara så resten av året.

Bedömningen är att nämnden inte kommer ha en ekonomi i balans vid årets slut. Prognosen vid delår 2 visar ett underskott på 10,4 mnkr.

2.2 Händelser av väsentlig betydelse

Coronapandemin fortsatte präglade verksamheten i början av året. Den successiva återgången till traditionella arbetsformer har fungerat väl. Verksamheterna arbetar alltså med att hitta stabilitet i ett genomtänkt bevarande av de positiva delar som pandemiperioden fört med sig, gällande främst nyttjande av digitala verktyg och förändrat förhållningssätt till hemarbete.

Under ett par veckor efter **invasionen av Ukraina** hanterade framför allt mottagnings- och jourverksamheten inom nämndens myndighetsutövning akuta situationer relaterade till **flyktingar** som anlände till Örebro. Verksamheten fick också uppdrag från Kommundirektören, utifrån önskemål från Migrationsverket, att etablera ett flyktingboende. Efter besked från Migrationsverket pausades etableringen innan boendet gått i drift.

Utifrån det förändrade **säkerhetspolitiska läget** har verksamheterna tagit fram kontinuitetsplaner för att säkra såväl nödvändiga handläggningsåtgärder som praktiska

frågor kring mat, vatten och el, i händelse av driftsstörningar av olika slag. Nämnden ser även att säkerhetsläget haft en påverkan på uppdraget att avge kommunens yttrande till Försvarsmakten, när en person ansöker till Hemvärnet. Mellan 1 januari och 31 augusti 2022 handlades 58 yttranden, medan antalet motsvarande period 2021 – ett ”normalår” – var 8 yttranden.

Upploppet i Sveaparken på långfredagen, och orosanmälningar rörande barn och unga med koppling till detta, tydliggjorde behovet av nära samverkan med polisen. Situationen innebar ett tillfälle att utveckla nya gemensamma arbetsätt. Förutsättningarna för det har förbättrats, utifrån den person- och verksamhetskännedom som etablerats i uppstarten av arbetet med **GVI-Örebro**.

2.3 Förväntad utveckling

Socialtjänsten och Socialnämndens ansvarsområde är inne i en **tid av förändring**, för att möta välfärdens resursutmaningar och de sociala utmaningar som finns i dagens samhälls- och familjeliv. De former för socialt arbete som etablerades på 80- och 90-talet, efter att nuvarande Socialtjänstlagen kom 1982, reformeras till såväl lagstiftning, organisering och arbetsätt, som processer och samverkansstrukturer. Det innebär att Socialnämndens verksamheter de närmaste åren kan antas komma att hantera ibland genomgripande förändringar på lokala, regionala och nationella initiativ.

Närmast i tid ligger fortsatt utveckling samverkan, integrerade verksamheter och gemensamma arbetsätt inom ramen för den nya Socialförvaltning som ska etableras. Samtidigt fortgår beredningen av förslag till **ny Socialtjänstlag** på Socialdepartementet, efter att betänkandet varit på remiss.

I närtid förväntar sig också nämndens verksamheter möta konsekvenserna av den **ekonomiskt osäkra tid** som Sverige och omvärlden är på väg in i. Minskade möjligheter för familjer att prioritera exempelvis en stimulerande fritid och ytterligare en tid av individuell och kollektiv stress, riskerar öka belastningen inte minst på redan utsatta grupper och familjer. På längre sikt kan en lågkonjunktur med stigande arbetslöshet innebära betydande påverkan för många av de målgrupper socialtjänsten möter.

Under flera år har Socialnämndens verksamheter löpande försökt identifiera och komma med förslag på **utveckling och utökning av verksamhet som kan bedrivas i kommunal regi** med samma kvalitet som hos externa utförare, men till en lägre kostnad. Socialnämnden har årligen beslutat om sådana förändringar eller utökningar av verksamhet. För att underlätta ett fortsatt sådant utvecklingsarbete är det viktigt med en långsiktig inriktning för och ambitionsnivå med individ- och familjeomsorgen, samt målsättningar för exempelvis vilken typ av verksamheter som ska bedrivas i egen regi och hur stor andel av insatsbehovet dessa ska omfatta.

Under hösten 2020 gav Socialnämnden förvaltningarna i uppdrag att *Identifiera insatser från Socialnämnden som kan utföras i kommunal respektive extern regi*. Som ett led i detta har uppdragsägarna¹ beslutat att förslag ska tas fram på riktlinjer för biståndsbeslut, samt förslag på beställning på/överenskommelse om vilka behov hos medborgarna det egna utförandet ska tillgodose. Riktlinje för biståndsbeslut angående vuxna fastställdes av nämnden under hösten 2021 och en beställning/överenskommelse för motsvarande eget utförande fastställdes av förvaltningschef/biträdande i maj 2022. I juni fick nämnden ett förslag på fördelning av insatser mellan intern och extern regi, inom vuxenområdet. Förslaget syftar till att skapa långsiktiga och hållbara planeringsförutsättningar för nämndens eget utförande.

¹ Förvaltningschef för FSI resp KSF Myndighetsverksamhet

I **verksamhetsplanen för 2022** finns åtaganden om utveckling av verksamheten kopplat till familjehemsvården, stöd till unga vuxna i missbruk, och stöd till individer som vill förändra en kriminell livsstil - som en del i verksamhetsutvecklingen kopplat till strategin GVI Örebro. Detta, tillsammans med andra pågående effektiviseringsarbeten, förväntas leda till insatser med högre kvalitet, som kan ge mer hållbara effekter för individer och familjer, och på så vis minska behovet av insatser över tid. En tidigare effekt av omställningsarbetet förväntas bli ett längre antal dygn i extern vård och behandling.

Verksamheterna bedömer att **inflödet av ärenden** fortsatt kommer ligga på en hög nivå, jämfört med när nämnden senast hade en ekonomi i balans. Samtidigt har komplexiteten i ärenden generellt blivit större de senaste åren, och den utvecklingen förväntas fortsätta. Ökad komplexitet, oavsett målgrupp, innebär ofta längre och mer omfattande insatser, samt behov av att samordna insatser med andra aktörer. Den stora utmaningen framåt är att hantera ett ökat behov, trots att kommunens ekonomi inte möjliggör att resurserna kunnat öka i samma takt.

Frågor om **gränsdragningar mellan verksamheters ansvar**, inom kommunen och i relation till andra aktörer, är fortsatt utmanande. Offentliga verksamheters ekonomiska, bemanningsmässiga och organisatoriska situation skapar risk för att Socialnämnden, inom ramen för nämndens yttersta ansvar för medborgarna, får stå för kostsamma insatser i väntan på andra huvudmäns insatser.

Etablering pågår av **digitaliserade arbetssätt** inom flera av nämndens processer. De förändrade arbetssätten förväntas innebära effektiviseringar, samtidigt som det under implementeringen finns risk för en upplevelse av merarbete.

NOD-projektet och den process de tillhörande verksamheterna genomgår kommer i olika utsträckning innebära stora förändringar i arbetssätt och arbetsvardag för medarbetarna. Det är viktigt att processen säkerställer möjlighet till effektivt internt arbete och en rättssäker närhet till kollegorna i teamet runt den enskilde medborgaren. Ombyggnationen av Kexen har pausats utifrån behov fördjupat arbete med digitaliserade arbetsprocesser. Fördjupade förstudier har genomförts angående öppenvårdsverksamheterna, vilket innebär att processen pausats även rörande dem. Utifrån dessa ska en analys göras av vilka verksamheter och medborgargrupper som kommunen lämpligen ska bereda plats för i noderna.

NOD-projektet innebär också att förändringar i nuvarande lokaler behöver stå tillbaka. När arbetet pausas och fördröjs innebär det stora utmaningar i att säkerställa lämpliga utrymmen och fysisk arbetsmiljö vid exempelvis personalförstärkning och utökning av verksamhet i eget utförande.

Ett antal länskommuner har uppvakttat Socialnämndens myndighetsutövning, med önskemål om en **Länsfamiljerätt**. Förutsättningarna för detta har utretts, och länets kommuner har fått ett erbjudande om avtalssamverkan rörande det familjerättsliga ansvar som åligger socialtjänsten, med finansiering baserat på befolkningsstorlek.

Samsjuklighetsutredning som genomförts på Regeringens uppdrag, har lämnat förslag på förbättrad vård till personer med samsjuklighet i form av både ett skadligt bruk eller beroende och psykisk sjukdom. Förslaget omfattar förändringar rörande alla dagens insatser utifrån missbruksproblematik; stöd, behandling och tvångsvård, oavsett ålder. Om förslagen blir lagstiftning innebär dessa stora förändringar för Socialnämndens uppdrag. I utredningen föreslås förändringarna träda i kraft 1 januari 2025.

Det pågående regionala utvecklingsarbetet kring gruppen med samsjuklighet har en tydlig koppling till omställningsarbetet till **Nära vård**, precis som alla målgrupper som är behov av insatser från flera kommunala eller regionala aktörer. Etableringen av Nära

vård väntas i vinter ta nästa steg när en handlingsplan ska tas fram utifrån den målbild som antagits för länets kommuner och regionen. Fokus för Nära vård är ännu på de målgrupper som är aktuella inom område Vård och omsorg och område Funktionsstöd. Individ- och familjeomsorgen och skolområdet kommer mer aktivt kopplas på i nästa skede.

3. Sammanfattande iakttagelser

Nedan sammanfattas nämndens bidrag till utveckling inom de sex målområdena. Nämnden redovisar de viktigaste Positiva iakttagelser och Förbättringsområden som finns inom varje målområde.

Målområden	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
Örebro i sin fulla kraft	<ul style="list-style-type: none"> - Nämnden har utökat de interna insatserna, och insatserna på hemmaplan för sårbara grupper och grupper i risk för utanförskap. - Systematiken i myndighetsverksamhetens normkritiska arbete ökat. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nämnden ser behov av att strukturer för systematisk samverkan med interna och externa aktörer tydliggörs.
Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro	<ul style="list-style-type: none"> - Samverkansformer med FUFA har etablerats för att ge unga med omfattande insatser bättre förutsättning att etablera sig i skola/sysselsättning. - Skolverksamheten kompetensutvecklar gymnasielärare kring droger. - Mer strategisk samverkan med den kommunala grundskolan har initierats. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ett bättre gemensamt arbete för lärande, utbildning och arbete genom hela livet, där Socialnämnden har en tydliggjord roll, kräver anpassade strukturer för samverkan även utanför Partnerskap Örebro.
Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro	<ul style="list-style-type: none"> - Samskapande av hemmaplanslösningar, med nytt typ av samarbete, har haft effekter även för andra processer. - Dialogen med Region Örebro län utvecklas i positiv riktning. - Köerna till individuella öppenvårdsinsatser i egen regi är i relativ balans. - Samverkan med polisen utvecklas. - Utvecklingen av digitala arbetssätt fortsätter. 	<ul style="list-style-type: none"> - Olika typer av verksamhetsutveckling som behövt pausas under pandemin, startas nu om i lämplig takt – med en hel del oönskade fördröjningar. - Tilldelad ekonomisk ram täcker inte kostnaderna för de behov som nämnden bedömer att medborgare har.

Målområden	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet	<ul style="list-style-type: none"> - För att vara del av en välfungerande kommunal välfärd, och därmed bidra till målområdet, arbetar verksamheterna löpande med att säkerställa bl.a. rättssäkerhet och ett gott bemötande. - Hemmaplanslösningar söks i allt fler typer av ärenden. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nämnden ser att tydliga strukturer saknas för att i tidigt skede säkerställa nämndens bidrag till strategisk stadsplanering av exempelvis nya bostadsområden och utveckling av offentlig miljö.
Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald	<ul style="list-style-type: none"> - Verksamheterna använder alltmer digital teknik, bl.a. för att minimera resande. 	<ul style="list-style-type: none"> - Analys och bedömning behöver göras, av lämpliga utvecklingssteg för att minska nämndens miljö- och klimatpåverkan.
Hållbara och resurseffektiva Örebro	<ul style="list-style-type: none"> - Effektiviseringsåtgärderna ger positiva effekter även om det i vissa delar är svårt att mäta i ekonomiska termer. - Relativt låga nivåer av sjukfrånvaro och fyllnads/övertid visar på en stabil situation hos befintliga medarbetare. - Verksamheterna fortsätter utveckla digitala processer och arbetsätt. - Nya digitala verktyg och modeller för att automatiserat aggregera individdata från verksamhetssystemet etableras. 	<ul style="list-style-type: none"> - Andelen individer som placeras i konsulentstödda familjehem har ökat markant, vilket bidrar till att den ekonomiska ramen inte räcker till kostnaderna för aktuella insatser. - Utmaningar att rekrytera och behålla medarbetare med relevant kompetens och erfarenhet bidrar till hög arbetsbelastning i vissa verksamheter och generellt ett litet utrymme för verksamhetsutveckling.

4. Nämndens bidrag till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål

Socialnämnden har ansvar för att inom sitt verksamhetsområde

- säkerställa att grunduppdraget enligt nämndreglementet utförs,
- bidra till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål i Övergripande strategier och budget (ÖSB),
- arbeta med en systematisk kvalitetsutveckling av kommunens verksamhet och
- upprätthålla god ekonomisk hushållning.

Detta ska utföras i enlighet med den politiska ambitionen och de principer som ÖSB förmedlar. God ekonomisk hushållning säkerställs huvudsakligen i grunduppdraget och uppnås om nämnden utför sin verksamhet väl, kan betala för den och inte skjuter över betalningsansvaret på framtiden. För att uppnå god ekonomisk hushållning krävs också en god planering av varje nämnds resurser.

I kapitel 4 sammanfattas uppföljningen av effekterna av nämndernas arbete för att bidra till utveckling inom Kommunfullmäktiges målområden. Inom varje målområde redogör nämnden för:

- en sammanfattande analys av målområdet utifrån nämndens bidrag till utvecklingen inom Kommunfullmäktiges mål, egna nämndmål samt inriktningar. Analysen har sin utgångspunkt i medborgarperspektivet och framhåller vilka effekter medborgarna kan förvänta sig, och vilka orsaker vi ser till att vi inte når önskade resultat där så är fallet. Här beskrivs också planerad och önskad utveckling
- en kort lista av de viktigaste Positiva iakttagelser och Förbättringsområden inom målområdet.
- prognos för indikatorer. Indikatorerna ska signalera i vilken utsträckning nämnden bidrar till målinriktad utveckling och ett säkrat grunduppdrag.

Inom varje kommunfullmäktigemål eller kluster av mål ger nämnden en kort beskrivning av utvecklingen inom Kommunfullmäktiges mål och inriktningar. Nämnden har i verksamhetsplanen sorterat in respektive kommunfullmäktigemål enligt något av följande tre alternativ:

- Att nämnden beskriver vad nämnden ska uppnå genom en insats (utifrån Kommunfullmäktiges mål och inriktningar) som kommer leda till önskvärd utveckling (ett eller flera åtaganden).
- Att nämnden beskriver hur nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetsätt.
- Att nämnden beskriver varför målet inte bedöms som relevant för nämnden.

Nämndernas uppföljning är fokuserad på avvikelserapportering, vilket är i linje med den tillsynsstyrning som kommunen tillämpar. Beskrivningar av goda resultat hålls korta eller utelämnas för att ge utrymme för att belysa orsaker till avvikelser från uppställda mål.

4.1 Målområde 1 Örebro i sin fulla kraft

4.1.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 1

Socialnämndens arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetssätt ges stöd för att kompensera för konsekvenser som olikheter i livsvillkor kan innebära. Genom Socialtjänstlagen är uppdraget att bidra till att målgrupperna får bättre förutsättningar att aktivt delta i samhällslivet, för att exempelvis bryta isolering och stärka gemenskapen med andra. I det arbetet är det en förutsättning att upprätthålla och utveckla en god samverkan med såväl civila samhällets aktörer som näringslivet och andra offentliga aktörer.

Genom åtaganden i förhållande till KF-mål 6.2 angående en långsiktig och hållbar ekonomi, justerar nämnden sitt interna utförande av insatser, samt insatser på hemmaplan. Genom att justeringarna har fokus på särskilt sårbara grupper och grupper i risk för socialt utanförskap, utökar nämnden sitt bidrag till jämlika förutsättningar. I internt utförande av insatser har nämnden god insyn i genomförande och kvalitet.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Nämnden har utökat de interna insatserna, och insatserna på hemmaplan för sårbara grupper och grupper i risk för utanförskap. Systematiken i myndighetsverksamhetens normkritiska arbete ökat. 	<ul style="list-style-type: none"> Nämnden ser behov av att strukturer för systematisk samverkan med interna och externa aktörer tydliggörs.

4.1.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

I Örebro kommun ska skillnaderna i livsvillkor och förutsättningar mellan kön, socioekonomisk ställning, funktionsnedsättning och geografiska skillnader minska

Nämnden bidrar i stor utsträckning till utveckling inom målet genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetssätt. De flesta av nämndens verksamheter syftar till att kompensera för konsekvenser som olikheter i livsvillkor kan innebära. Nämnden har genomfört en rad jämställdhetsanalyser för att framför allt säkerställa en jämställd myndighetsutövning.

Utifrån dessa initierades för några år sedan inom myndighetsverksamheten en kontinuerlig och aktiv norm- och genuskritisk diskussion med stöd av Genusgruppen. Alla enheter är representerade i Genusgruppen som träffas en gång i månaden. Då diskuteras exempelvis medvetenhet kring genus och normer i bedömningar och i bemötande av medborgare.

Genusgruppen har under våren valt att utveckla sin struktur i syfte att öka delaktigheten och sprida diskussioner om genus och normer även utanför gruppen, till alla medarbetare. En del i detta är att Genusgruppen formulerar "Månadens genusfundering" som varje representant bär med sig till sin enhets APT för diskussion.

Därutöver har gruppen mål om att verka för en stegförflyttning så att genusfrågor hålls levande och utvecklas i verksamheten, samt om att införa en återkommande genusedag.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska förbättra förutsättningarna för medborgarna att påverka sin framtid och vårt demokratiska samhälle

Nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetsätt. Genom att kompensera för konsekvenser som olikheter i livsvillkor kan innebära, bidrar nämnden till att personer med insats från nämnden får bättre förutsättningar att aktivt delta i samhällslivet. Även nämndens förebyggande arbete bidrar till att stärka medborgarnas förutsättningar.

Nämnden bidrar även till utveckling genom åtaganden kopplade till andra fullmäktigemål; 2.1, 3.5, 3.6, 3.7.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska stärka förutsättningarna för en samverkan med civilsamhället, näringslivet och andra offentliga aktörer

Nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetsätt. Verksamheterna deltar aktivt i många typer av samverkansforum och påtalar när justeringar i förutsättningar behöver göras, exempelvis genom att i samverkan med Vuxen och arbetsmarknadsnämnden och kommunens lokalförsörjningsverksamhet möjliggöra att individer i behov av socialt stöd får tillgång till privata fastighetsägares bostadsbestånd. Se åtagande under KF-mål 3.8.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Kultur- och fritidslivet i Örebro kommun ska vara tillgängligt för alla

Nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetsätt. Genom att kompensera för konsekvenser som olikheter i livsvillkor kan innebära, bidrar nämnden till att personer med insats från nämnden får bättre förutsättningar att aktivt delta i samhällslivet, exempelvis genom att stödja till kultur- och fritidsaktiviteter vid placering i familjehem.

Inriktning/ar som nämnden omhändertagit inom målområdet:

Inriktning: Stödet till civila samhället ska stärkas. Kommunens verksamheter ska tillsammans med det civila samhället och andra aktörer hitta nya former för samverkan i arbetet för ökad gemenskap och inkludering.

- Socialnämnden, såväl verksamheter som politiker, deltar i olika typer av samverkansforum med civila samhället. Deltagandet syftar till att stärka samverkan, för att tillsammans bidra till ett gott liv för Örebroarna.

Inriktning: Örebro kommun ska stödja och tillvarata det civila samhället och dess aktörer i deras integrationsfrämjande arbete för att stärka språk och sociala kontakter såväl som fysisk och psykisk hälsa.

- Socialnämnden, såväl verksamheter som politiker, deltar i olika typer av samverkansforum med civila samhället. Deltagandet syftar till att stärka samverkan, för att tillsammans bidra till ett gott liv för Örebroarna.

4.2 Målområde 2 Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro

4.2.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 2

I Socialnämndens arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetsätt är ett viktigt uppdrag att bidra till att barn och ungdomar har en fungerande skolgång, som i sin tur ökar förutsättningarna att få ett arbete som vuxen. Likaså är sysselsättning och vägar till egen försörjning för vuxna, en viktig aspekt för ett fungerande vardagsliv och framtidstro.

Väl fungerande strukturer för samverkan i såväl individärenden som strategiska frågor är nödvändig för en hög effektivitet i det sociala förändringsarbetet. Kommunens strukturer för samverkan behöver utvecklas. Nya samarbetsformer har etablerats med FUFA. Förutom en modell för att underlätta sysselsättning för ungdomar på väg hem från externt HVB, har Skolverksamheten/Maria Ungdom ett samarbete med FUFA för att öka kunskapen kring droger.

Initiativ har även tagits tillsammans med den kommunala huvudmannen för grundskolan, för att utveckla samverkan på strategisk nivå. Genom satsningarna på att utveckla strukturer för tidiga insatser genom TABB och TSI² finns lokala samarbetsprocesser med såväl skola som andra aktörer.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Samverkansformer med FUFA har etablerats för att ge unga med omfattande insatser bättre förutsättning att etablera sig i skola/sysselsättning. • Skolverksamheten kompetensutvecklar gymnasielärare kring droger. • Mer strategisk samverkan med den kommunala grundskolan har initierats. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ett bättre gemensamt arbete för lärande, utbildning och arbete genom hela livet, där Socialnämnden har en tydliggjord roll, kräver anpassade strukturer för samverkan även utanför Partnerskap Örebro.

4.2.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 2.1 Måluppfyllelsen i skolan ska öka

Nämndens åtagande: Utveckla den strategiska samverkan med bland annat elevhälsoorganisationerna, inom såväl grundskolan som gymnasiet, till att omfatta perspektiv som är mer verksamhetsnära utan att vara på individnivå.

Ett av de viktigaste syftena med Socialnämndens arbete för barn, ungdomar och deras föräldrar är att bidra till måluppfyllelse i skolan. På individnivå bidrar nämnden med möjligheter till stöd och behandling utifrån barns behov och föräldrars förmåga, på initiativ av familjen eller skolan. Samverkan mellan Socialnämnden och aktörer inom skolområdet behöver dock utvecklas.

Inget aktivt arbete vad gäller att utveckla den strategiska samverkan mellan skola och Socialnämndens verksamheter har skett under våren 2022. Framförallt Förvaltningen förskola och skola har behövt prioritera annat utvecklingsarbete.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 2.2 Utbildning i Örebro ska bedrivas i en trygg lärandemiljö som stimulerar eleven till att utveckla sina förmågor, uppnå kunskapskraven samt nå sin fulla potential

Nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetsätt. Genom samverkan finns nämnden tillgänglig för förebyggande insatser för elev- och föräldragrupper där skolan uppfattar risksituationer på gruppnivå.

² TABB och TSI ingår i Skolverkets och Socialstyrelsens gemensamma utvecklingssatsning Tidiga och samordnade insatser för barn och unga (TSI). Båda projekten Tillsammans för alla barns bästa (TABB) samt TSI brottsförebyggande 10–12 år har olika åldersgrupper vid Västra Engelbrektskolan som arena. Projekten syftar till att hitta bättre sätt att samordna sitt stöd till barn och unga.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 2.3

Örebro kommuns näringslivsarbete ska bidra till långsiktig hållbar utveckling genom stärkt konkurrenskraft och goda förutsättningar för fler företag som skapar arbete till en växande befolkning

Nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetssätt. Detta sker genom att bidra till en välfungerande kommunal välfärd.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 2.4

Kommunens arbetsmarknadsinsatser ska i högre grad leda till egen försörjning för medborgare som idag står utanför arbetsmarknaden

Nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetssätt. Detta sker genom att enskilda med insats från Socialnämnden ofta samtidigt har sysselsättning genom kommunens arbetsmarknadsinsatser, vilket bidrar till en helhet för den enskilde och bättre förutsättningar för ett självständigt liv.

Inriktning/ar som nämnden omhändertagit inom målområdet:

Inriktning: Förbättra möjligheten till språkutveckling för barn och unga med rätt till teckenspråk

- De barn och unga som är aktuella i nämndens verksamheter, vars utveckling stöds av tillgång till teckenspråk, ges insatser och matchas så långt det är möjligt mot utförare med teckenspråkskompetens.

Inriktning: För att bättre kunna möta behoven hos individen ska alla berörda parter (verksamheter, nämnder och bolag) samverka med varandra för individens bästa.

- Socialnämnden och dess verksamheter arbetar för att utveckla samverkan med framför allt skolområdet och verksamheter till stöd för barn, ungdomar och vuxna med intellektuell och neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.

Inriktning: I samverkan med Arbetsförmedlingen, Finsam och andra externa aktörer utveckla fungerande arbetsformer för de som står längst från arbetsmarknaden.

- Många av de enskilda med insats från Socialnämnden som samtidigt har sysselsättning genom kommunens arbetsmarknadsinsatser står mycket långt från arbetsmarknaden.

4.3 Målområde 3 Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro

4.3.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 3

Socialnämnden bidrar genom sitt grunduppdrag och redan etablerade arbetssätt till många aspekter inom målområdet. När interna eller externa insatser i form av stöd och eller behandling genomförs kompenserar detta till viss mån för konsekvenser som olikheter i livsvillkor kan innebära.

Nämndens ständiga utmaning är att säkerställa att tid och ekonomi finns för att fullgöra kommunens skyldigheter enligt lag. Det innebär resurser för att agera till skydd av enskilda barn och vuxnas hälsa och utveckling och att hjälpa de kommuninnevånare som har behov av och rätt till insatser, att ta emot och omvandla dessa till en varaktig förändring. För att i nuvarande ekonomiska situation frigöra sådana resurser behöver även andra kommunala verksamheter tillhandahålla stöd till de som vill och behöver kommunens stöd, och som själva har förmåga att ta emot detta. Utvecklingsarbete och dialoger pågår kring flera målgrupper, tillsammans med andra kommunala och externa aktörer – bland annat kring barn med funktionsnedsättning och vuxna i missbruk.

Under våren har de flesta av nämndens verksamheter märkt av en ökande utmaning i **kompetensförsörjningen**, som påverkar såväl vardagliga arbetsprocesser som möjligheterna att bedriva planerat utvecklingsarbete. Det i sig kan innebära att uppfylla omgivningens förväntningar på att agera för att förhindra och åtgärda synliga samhällsutmaningar. Se även avsnitt 4.6.1.

Flera av de **förebyggande verksamheterna** utvecklar strukturer för att beskriva, följa upp och tydligare visa resultatet av sitt arbete. Verksamheterna ser ett ökat intresse för såväl föräldrakurser som individuella kontakter med det lätt tillgängliga föräldrastödet. Det lokalt framtagna programmet *Trygga föräldrar* får återkommande nationell uppmärksamhet och utvärderande forskning pågår. Det finns dock fortsatt en utmaning i att, i samma utsträckning som i övrigt, nå föräldrar som är mindre etablerade i samhället.

Arbetet med satsningarna *TSI brottsförebyggande* samt *TABB* bidrar till nya arbetssätt och perspektiv för att tidigare fånga upp barn med behov av socialt stöd.

Under 2021 beviljades kommunen **projektmedel** inom ramen för Regeringens satsning på sociala insatser för barn och unga i utsatta områden. Socialnämndens Förebyggande enhet har tilldelades medel för utveckling av det brottsförebyggande arbetet och föräldraskapsstödande arbetet, i samarbete med bland annat Partnerskap Örebro. Utifrån vad som initialt planerades har vissa omfördelningar av medlen gjorts under 2022 och under hösten väntas tydligare aktiviteter för att fortsätta utvecklingen.

Verksamheten har haft stora utmaningar i att, under en kort projekttid med omfattande särskilda medel, ställa om och utveckla aktiviteter i samverkan med parter som inte fått utökade resurser. Förändringar i arbetssätt behöver få ta tid. Då kan de kvalitativa delarna i nuvarande arbetssätt behållas, samtidigt som sannolikheten ökar att medarbetare med kompetens och erfarenhet stannar och ytterligare medarbetare kan introduceras.

Socialnämndens förebyggande verksamheter noterar i övrigt att:

- Det saknas strukturer för samverkan med lokala aktörer i områden som inte finns med i Partnerskap Örebro.
- Kommunens arbete med föräldraskapsstöd saknar strategisk riktning och struktur.

I **Myndighetsverksamhetens** uppdrag och arbetssätt ligger att utreda, bedöma och följa upp barns, ungas och vuxnas behov av stöd från nämnden. Det är en stor utmaning att tilldelade budgetmedel inte täcker kostnaderna för de biståndsbedömda insatser som örebroare har laglig rätt till för att få sina behov tillgodosedda.

Nämndens Eget utförande består i huvudsak av verksamheter som tillhandahåller stöd, vård och behandling utifrån individuellt utformade uppdrag från myndighetsverksamheten. Nämndens utförande utvecklas löpande och verksamheter etablerar nya arbetssätt, genom såväl satsningar med planerade ekonomiska effekter som genom gängse utvecklingsarbete. Insatser i nämndens egen regi ger större möjligheter till insyn, tillgänglighet och långsiktighet. Lika så ger en högre andel av insatser på hemmaplan större möjligheter för den enskilde att upprätthålla positiva relationer och de fungerade delarna i vardagen. Nämndens eget utförande ges bättre förutsättningar att utveckla sina erbjudanden, genom tydliggjorda förväntningar utifrån de målgruppsförändringar som uppmärksammas vid myndighetsutövningen.

I maj fastställde berörda förvaltningschefer/biträdande dokumentet *Socialnämndens eget utförande, Insatser till vuxna – beställning*. Där beskrivs vad Socialnämndens eget utförande, genom psykosocialt stöd och behandling, förväntas göra för att möta behoven i *Riktlinje för bistånd enligt socialtjänstlagen - Individ- och familjeomsorg, vuxna*, antagen av Socialnämnden i november 2021. Dokumentet beskriver också vilket uppdrag nämndens eget utförande

har om att säkerställa exempelvis kvalitet, resurser och samverkan för att underlätta samordning kring enskilda.

Under våren har framförallt myndighetsverksamhetens **samverkan med polisen** utvecklats i syfte att etablera systematiska och snabbare processer kring ungdomar vid såväl tidiga signaler som vid svår problematik kopplat till kriminalitet. Detta kompletterar de strategiska strukturerna i form av Örebrå (Örebro brottsförebyggande råd) och ett under året nyetablerat forum tillsammans med kommunpolisen.

Under hösten kommer nämndens arbete med dessa **ungdomar** få ett tydligare fokus på att mobilisera den unges positiva nätverk, för att utgöra det skydd och stöd som kompletteras av nämndens insatser. Nämndens eget utförande förstärks samtidigt med funktioner som Särskilt kvalificerad kontaktperson, samt SIG-samordnare för en yngre målgrupp. Samtidigt kommer nämndens verksamheter med ungdomsfokus intensifiera sina dialoger för att justera arbetssätten till att bli än mer flexibla med ungdomens individuella situation som gemensam utgångspunkt.

Implementeringsarbetet utifrån **strategin GVI** (Group Violence Intervention) pågår också tillsammans med bland andra polisen. Kopplat till strategin pågår också utveckling av arbetssätt för att stödja vuxna och äldre ungdomar som vill bryta med en kriminell livsstil. Se även mål 3.5.

Genom att **länsverksamheten Barnahus** fungerar som ett nav i utvecklingsarbetet kring barn som utsätts för och utsätter andra för brott, bidrar verksamheten till såväl höjd kompetens som utvecklade processer. Aktuellt just nu är exempelvis etablering av arbetssätt för stöd efter att barn förhörts om våld och övergrepp i familjen, samverkan med polisen kring barn som är aktuella i utredningar om barnfridsbrott och implementering av nya metoder för att möta unga förövare.

För myndighetsverksamheten finns också ett fokus på fortsatt arbete med att rekrytera och behålla egna **familjehem**, samt utveckla verksamheten i enlighet med uppdrag från nämnden. Se även mål 3.6.

Under hösten 2021 lyckades **öppenvårdsverksamheterna**, genom utökningar och justerade arbetssätt, komma i balans med inflöde och resurser för insatser i intern öppenvård. Hittills under 2022 fortsätter situationen vara i relativt god balans. Inflödet av individuella behandlingskontakter för vuxna i missbruk är dock fortsatt lägre än tidigare. Resurserna nyttjas dock till annan typ av öppenvårdsstöd och andra och målgrupper inom vuxenområdet.

Flera verksamheter signalerar fortsatt alltmer **komplexa ärenden** med en kombination av problematik, och ibland ett motstånd hos individen till kontakt. Det ställer allt större krav på samarbete och insatser från flera aktörer. Ärendenas komplexitet och målgruppernas ibland mycket svåra livssituation påverkar såväl resursbehovet som arbetsmiljön hos de som är satta att bedöma behov och ge stöd.

Under de senare åren har olika verksamheter **samverkan och dialog** fördjupats med verksamheter inom Region Örebro län, exempelvis som en effekt av etableringen av Maria Ungdom och inom arbetet med Nära vård. Även det nämndinterna effektiviseringsarbetet och samskapandet av fler hemmaplanslösningar har gett bredare samverkans effekter genom ökad förståelse för olika verksamheters perspektiv och processer.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Samskapande av hemmaplanslösningar, med nytt typ av samarbete, har haft effekter även för andra processer. Dialogen med Region Örebro län utvecklas i positiv riktning. Köerna till individuella öppenvårdsinsatser i egen regi är i relativ balans. Utvecklingen av digitala arbetssätt fortsätter. Samverkan med polisen utvecklas. 	<ul style="list-style-type: none"> Olika typer av verksamhetsutveckling som behövt pausas under pandemin, startas nu om i lämplig takt – med en hel del oönskade fördröjningar. Tilldelad ekonomisk ram täcker inte kostnaderna för de behov som nämnden bedömer att medborgare har.

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 3	Utfall 2020	Utfall 2021	Prognos 2022	Målvärde 2022
Andel av nämndens nettokostnader för egen verksamhet som gått till förebyggande verksamhet	8,7 %	8,5 %	8,4%	8,5 %
Antal dygn i skyddat boende	9 533	8 433	8 500	-
Kommentarer till indikatorernas prognos				

4.3.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 3.1

Kvaliteten inom vård och omsorg i Örebro ska vara hög och bemanningen ska öka. Antalet olika personer som besöker varje omsorgstagare inom hemvården ska minska

Nämnden bedömer att målet inte är relevant för Socialnämnden. Frågan hanteras av nämnderna inom vård och omsorgsområdet.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 3.2

Samverkan mellan verksamheter och aktörer i arbetet med stöd, vård och service utgår ifrån individens behov och förutsättningar genom hela vårdkedjan

Nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetssätt. Nämnden och dess verksamheter arbetar för att utveckla samverkan med framför allt skolområdet och verksamheter till stöd för barn, ungdomar och vuxna med framför allt intellektuell och neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Även samverkan med Region Örebro län utvecklas löpande.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 3.3

Välfärdens alla verksamheter jobbar med främjande och rehabiliterande insatser, samt förebyggande arbete

Nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetssätt. Allt stöd i öppna former och alla biståndsbeslutade insatser syftar i grunden till att den enskilde ska förbättra sina förutsättningar för ett självständigt liv. Stödet ska också motverka behovet av framtida insatser.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 3.4

Örebro kommun har ett strukturerat arbete för förbättrad psykisk hälsa i de verksamheter som möter människor i behov av stöd

Nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetssätt. Missbruk, beroende och våld i nära relation är betydande såväl riskfaktorer som konsekvenser av psykisk ohälsa. Nämnden har under de senaste åren utökat sitt utbud till missbruksguppen genom Maria Ungdom och en ny inriktning på gruppbehandling för vuxna, och justerat andra delar av verksamheten exempelvis stödboendeplatserna på Gnistan och Hjorten.

Individer som på olika vis berörs av våld i nära relation utgör en betydande del av nämndens ärenden. Det utvecklingsarbete som löpande bedrivs på temat skapar med tiden bättre förutsättningar till stöd.

Genom att kompensera för konsekvenser som olikheter i livsvillkor kan innebära, bidrar nämnden till att målgrupperna får bättre förutsättningar till en god psykisk hälsa. En kommungemensam struktur för förebyggande hälsoarbete behöver utvecklas på program- eller KS-nivå.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 3.5

Hela Örebro ska upplevas tryggare och ingen människa ska begränsas i sitt liv på grund av otrygga miljöer

Nämndens åtagande: Utveckla öppenvårdsstödet till personer som vill förändra en kriminell livsstil, som en del i verksamhetsutvecklingen kopplat till strategin GVI.

Nämnden ger idag insats till personer som, utifrån polisens bedömning, behöver skyddas i samband med att de vill bryta med en kriminell livsstil. Insatsen är då som regel mycket omfattande. Socialnämnden ser att insats också behöver kunna ges vid lägre skyddsbehov och i öppenvård.

Utvecklingsarbetet behöver ske gemensamt mellan behandlingsgrupperna för ungdom och vuxna, samt i samverkan med polisen och kommunens strategiska brottsförebyggande arbete. Arbetet har även en koppling till GVI Örebro - Nolltolerans mot grovt och dödligt våld.

Uppföljning: Implementering av GVI-strategin pågår. Nämndens verksamheter för myndighetsutövning och öppenvård till ungdomar och vuxna har skapat strukturer för såväl ledning inom modellen, som processen för enskilda kontakter och ärenden. Planering pågår för breda och fördjupade kompetensutvecklingsinsatser kring att leva i och bryta med en kriminell livsstil. Under hösten går implementeringsarbetet från en förberedande till aktiv fas. Arbetet följs genom såväl intern uppföljning som genom processutvärdering av Örebro universitet och en effektutvärdering av Malmö universitet.

Arbetet mot målet stöds också av allt arbete nämnden gör för att förhindra och motverka våld i nära relation är en del av detta. Att som barn uppleva våld innebär risk för psykisk ohälsa, och innebär även en riskmiljö för gränsöverskridande beteende och ett större våldskapital som ungdom och vuxen. I forskning ser man en tydlig koppling mellan upplevelser av våld som barn och utveckling av eget våldsutövande och livsstilskriminalitet.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 3.6**Alla barn har rätt till bra boendemiljöer och att inte leva i ekonomisk utsatthet**

Nämndens åtagande: Utveckla verksamheten för kontrakterade jourhem och reguljära familjehem, samt utreda och implementera en förstärkt familjehemsvård i kommunal regi, i enlighet med uppdrag beslutat i juni 2021.

Sedan många år har Örebro kommun, liksom många landets kommuner, brottats med att i nog hög utsträckning rekrytera och behålla familjehem i egen regi. Den övergripande målsättningen med åtagandet är att nå en högre andel placeringsdygn hos uppdragstagare i egen regi.

Under våren 2021 startade Myndighetsverksamheten IFO ett utvecklingsarbete, med tjänstedesign som metod, för att bli bättre och mer träffsäker i det stöd som ges till såväl reguljära familjehem som kontrakterade jourhem inför och under uppdrag.

Åtagandet är en del av det övergripande uppdraget att identifiera insatser från Socialnämnden som kan utföras i kommunal respektive extern regi, se även mål 6.2.

Uppföljning: Under våren 2022 togs ett omtag kring det utvecklingsarbete som påbörjades under 2021 men som sedan avstannade pga prioriteringar och vakanser på för uppdraget centrala funktioner. Under sommaren har intervjuer genomförts med uppdragstagare, som en del i att genom tjänstedesign utveckla familjehemsvården. En annan del i utvecklingsarbetet är att tillsammans med utredningsenheterna utveckla processen att placera och följa upp individen. Arbete har också påbörjats med att utreda och förbereda ett införande av Förstärkt familjehem. Utvecklingsarbetet kommer att fortsätta under hela hösten och en bit in i 2023.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 3.7**Örebro ska vara narkotikafritt och konsumtionen av andra beroendeframkallande medel ska minska. Miljöer där barn och unga vistas ska vara fria från narkotika**

Nämndens åtagande: Beskriva hur nämnden med hjälp av evidensbaserade metoder och arbetssätt kan utveckla insatserna till unga vuxna missbrukare, genom boende och öppenvård.

Nämndens verksamheter upplever idag att stödet till unga vuxna med missbruksproblematik inte är tillräckligt väl utvecklat. Ett förbättrat stöd bedöms ge bättre förutsättningar till ett självständigt liv för den enskilde, och samtidigt ge lägre behov av omfattande missbruksvård i framtiden.

En ev utbyggnad av stödet behöver ske i samverkan med såväl regionens beroendevård som kommunens vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser, och ta hänsyn till processen utifrån Regeringens samsjuklighetsutredning.

Uppföljning: Strukturerat arbete med åtagandet har inte startat. Initiala diskussioner förs och faktaunderlag samlas in.

Socialnämndens arbete mot målet stöds också av redan befintliga arbetssätt. Eftersom narkotika är aktuellt i de flesta av samhällets miljöer har många aktörer ett gemensamt ansvar att motverka dess utbredning och effekter.

Socialnämnden arbetar främjande, förebyggande och åtgärdande med grupper och individer för att motverka skadligt bruk och beroende, genom hela skalan mellan tidiga öppna insatser och tvångsvård.

Under senare år har utvecklingen tagit ett viktigt steg genom Maria ungdom i samverkan med Region Örebro län. Men även samverkan med exempelvis gymnasiet, via

kompetensutveckling av mentorer, har utökats. Under 2021 har det skett en utökning av Fältgruppen genom medel från Socialstyrelsen, inom ramen för Regeringens satsning på sociala insatser för barn och unga i utsatta områden.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 3.8 Örebro kommun har tillsammans med civilsamhällets aktörer en nollvision mot hemlöshet

Nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetssätt. Nämnden har flera verksamheter som på ett tydligt sätt arbetar åtgärdande genom att möjliggöra boende för enskilda medborgare som annars lever i hemlöshet. Nämnden arbetar också förebyggande genom exempelvis Kvarbo-arbetet. Nämnden och dess verksamheter kommer vara en aktiv part i etableringen av en nollvision mot hemlöshet.

Inriktning/ar som nämnden omhändertagit inom målområdet:

Inriktning: Utifrån det arbete som görs med Effektiv samordning för trygghet (EST) och den nyligen framtagna brottsförebyggande strategin, ska den situationella och socialpreventiva samverkan med olika aktörer stärkas ytterligare för att öka tryggheten i Örebro.

- Flera av nämndens verksamheter är en självklar del av arbetet med Effektiv samordning för trygghet, samt bedriver socialpreventivt brottsförebyggande arbete. Allt arbete nämnden gör för att förhindra och motverka våld i nära relation är en del av detta. Att som barn uppleva våld innebär risk för psykisk ohälsa, innebär även en riskmiljö för gränsöverskridande beteende och ett större våldskapital som ungdom och vuxen. I forskning ser man en tydlig koppling mellan upplevelser av våld som barn och utveckling av eget våldsutövande och livsstilskriminalitet.

Inriktning: Barnkonventionen och barns rätt att ses som rättighetsbärare ska aktivt implementeras i hela kommunens organisation

- Socialnämnden har inför 2022 utökat bemanningen inom familjerättsområdet. Utökningen syftar till att möjliggöra att i familjerättsliga ärenden, så som exempelvis frågor om vårdnad, boende och umgänge, höra barnet, stärka dess delaktighet och i övrigt förbättra processerna för att hålla fokus på barnets bästa.
- Etableringen av lex lilla hjärtat, kommer påverka placerade barns rätt till trygghet. Lagstiftningsförändringarna innebär bla nya möjligheter till flyttningsförbud, uppföljning av barns situation och drogtest av föräldrar.

Inriktning: Stödet till civilsamhällets aktörer som jobbar mot våld i nära relation ska öka. Samverkan med aktörer som jobbar mot hedersrelaterat våld och förtryck ska förbättras.

- Socialnämndens myndighetsutövning har ett nära samarbete med Kvinnohuset i Örebro, bland annat genom den styrgrupp som finns kopplad till avtalet mellan kommunen och verksamheten. Samverkan med andra aktörer inom fältet sker framförallt genom Centrum mot våld i nära relation (CMV).

Inriktning: Förstärka arbetet som leder till att fler personer kan lämna en kriminell livsstil.

- Socialnämndens bidrag till inriktningen beskrivs under mål 3.5.

4.4 Målområde 4 Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet

4.4.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 4

Socialnämnden medverkar till utvecklingen inom målområdet bland annat genom att i grunduppdrag och etablerade arbetsätt bidra till en välfungerande kommunal välfärd. Nämndens verksamheter arbetar för att kompensera för konsekvenser som olikheter i livsvillkor och livsmiljöer kan innebära.

Såväl nämndens utbud som verksamheternas tillgänglighet och bemötande påverkar uppfattningen om den kommunala välfärden. Förutom att arbeta för att ha strukturer för en hög nivå på administrativ service, stöds måluppfyllelsen av exempelvis olika typer av regionala och nationella nätverk och forskningssamarbeten.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> För att vara del av en välfungerande kommunal välfärd, och därmed bidra till målområdet, arbetar verksamheterna löpande med att säkerställa bl.a. rättssäkerhet och ett gott bemötande. Hemmaplanslösningar söks i allt fler typer av ärenden. 	<ul style="list-style-type: none"> Nämnden ser att tydliga strukturer saknas för att i tidigt skede säkerställa nämndens bidrag till strategisk stadsplanering av exempelvis nya bostadsområden och utveckling av offentlig miljö.

4.4.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 4.1

Örebro kommuns boende- och livsmiljöer ska vara hälsosamma, trygga, säkra och skapa förutsättningar för jämlika uppväxtvillkor samt möjliggöra för kommunens invånare att leva ett gott liv oavsett var man bor

Nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetsätt. Detta sker genom att exempelvis kompensera för konsekvenser som olikheter i livsvillkor kan innebära, och stödja föräldrar att skapa en gynnsam boende- och uppväxtmiljö för barn. I det arbetet är exempelvis Familjecentralerna och Socialkontor Vivalla tydliga aktörer, även om uppdraget berör alla nämndens verksamheter.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 4.2

Örebro ska vara en sammanhållen stad med stadsdelar som kompletterar varandra och där vi aktivt arbetar för att minska barriärer

Nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetsätt. Socialkontor Vivalla och familjecentralerna bidrar extra tydligt till målet genom att finnas på plats i stadsdelarna området och stödja samverkan över staden.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 4.3

I ett växande Örebro motsvarar bostadsbyggandet, verksamheter och samhällsfastigheter befolkningsökningen och näringslivets behov

Nämnden bedömer att åtagande inom målet inte är aktuellt för Socialnämnden under 2022, men ser samtidigt att socialtjänstens bidrag till kommunens strategiska stadsplanering behöver utvecklas, förslagsvis när nya områden planeras.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 4.4

Örebro kommun upplevs som en attraktiv plats som lockar allt fler med efterfrågad kompetens

Nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetssätt. Detta sker genom att bidra till en välfungerande kommunal välfärd.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 4.5

Genomföra insatser och fortsätta utveckla ett hållbart resande med klimatsmarta, utrymmessnåla och kapacitetsstarka trafikslag

Nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetssätt. Detta sker främst genom att **följa rutinen för nyttjande av fordon**, som reglerar när cykel, kollektiva färdmedel och bil ska användas. Utvecklingen fortsätter exempelvis genom att nyttja den kunskap som under pandemin skapats genom erfarenheter av att ersätta vissa resor med digitala möten.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 4.6

Örebro kommun ska präglas av platser som främjar skapande, rörelse, god folkhälsa och som stimulerar möten mellan människor

Nämnden bedömer att målet inte är relevant för Socialnämnden under 2022. Kommunens arbete med planering av stadens fysiska utveckling bedrivs i andra nämnder.

4.5 Målområde 5 Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald

4.5.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 5

Socialnämndens verksamheter kan, utifrån sin karaktär och i jämförelse med annan kommunal verksamhet, antas ha en relativt låg miljö- och klimatpåverkan. En självskattning har genomförts, som kan fungera som grund för analys och bedömning.

Nämndens verksamheter arbetar för att minimera sitt resande bland annat genom digital teknik. Även nämndens arbete med att utveckla och möjliggöra ytterligare insatser på hemmaplan bidrar till målet.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Verksamheterna använder alltmer digital teknik, bl.a. för att minimera resande. 	<ul style="list-style-type: none"> Analys och bedömning behöver göras, av lämpliga utvecklingssteg för att minska nämndens miljö- och klimatpåverkan.

4.5.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 5.1

Örebro kommun ska arbeta för att klimatbelastningen per person i Örebro ska vara på en nivå, som om den tillämpas globalt, inte äventyrar jordens klimat

Nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetssätt. Genom nämndens uppdrag att kompensera för konsekvenser som

olikheter i livsvillkor innebär, har nämndens medarbetare och utförare potential att uppmuntra och möjliggöra för en hållbar livsstil hos kommuninvånarna.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 5.2

Örebro kommun ska fortsätta öka tillförseln av ny förnybar energi, utveckla energieffektiviseringsåtgärder samt öka andelen förnybar energi som används, med syfte att minska såväl kostnad som klimatpåverkan

Nämnden bedömer att målet inte är relevant för Socialnämnden under 2022.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 5.3

Örebro kommuns vattenförekomster ska uppnå god status och dricksvattenresurserna ska vara långsiktigt tryggade

Nämnden bedömer att målet inte är relevant för Socialnämnden under 2022.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 5.4

Örebro kommun ska värna om och bidra till ökning av biologisk mångfald och ekosystemtjänster genom att bevara och skapa tillräckliga arealer av olika typer av grönstruktur

Nämnden bedömer att målet inte är relevant för Socialnämnden under 2022.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 5.5

Avfallet i Örebro kommun ska minska till mängd och farlighet samtidigt som återvinningen ska öka

Nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetssätt. Arbetet fortsätter med att säkerställa möjlighet till sortering av avfall i alla verksamhetslokaler, samt säkerställa en hög grad av återanvändning av inventarier.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 5.6

Örebro kommun ska tydliggöra vad som krävs, och arbeta för att uppnå miljömässig och organisatorisk motståndskraft för de mest sannolika extrema väderhändelserna och ett förändrat klimat

Nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetssätt. Grundläggande arbete med kontinuitetsplaner gjordes under våren 2020 som en del av att hantera utmaningar under pandemin.

Inriktning/ar som nämnden omhändertagit inom målområdet:

Inriktning: Arbeta för bred implementering av programmet för hållbar utveckling och inkludering av 2030-målen i ordinarie styrning, ledning och verksamhetsuppföljning. Örebro kommun ska också skapa förutsättningar för bildning för hållbar utveckling, med kunskapslyft och kompetensutveckling inom kommunkoncernen.

- Nämndens verksamheter planerar för en kompetensutvecklingsåtgärdsplan som gäller hållbarhetsfrågor, med stöd av kommunens strategiska kompetens i hållbarhetsfrågor. Ökad kunskap hos medarbetare och chefer väntas ge underlag för såväl utveckling av mer hållbara verksamheter, som ett tydligare stöd till enskilda att öka och nyttja sin handlingskompetens.

4.6 Målområde 6 Hållbara och resurseffektiva Örebro

4.6.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 6

För Socialnämndens verksamheter är en effektiv Individ- och familjeomsorg att nyttja de tillgängliga ekonomiska resurserna väl genom att ”göra rätt saker” och ”göra saker rätt”. Det innebär att utföra nämndens uppdrag enligt reglementet och de riktlinjer nämnden ger verksamheterna. Det sker genom rättssäkra processer och beslut, välfungerande intern o extern samverkan med medborgaren i centrum och hög kvalitet i utförandet av insatser. Genom verksamhetsutveckling och omvärldsspaning justeras verksamheterna löpande för att ”göra saker ännu mera rätt” utifrån bästa tillgänglig kunskap. Därmed ökas nämndens effektivitet.

Nämnden fattade inför 2020 beslut om ett antal **effektiviseringsuppdrag** som till stor del fått förväntad effekt, där nämndens egna verksamheter har utökats med insatser till lägre kostnader än externa köp. Svårigheter att rekrytera rätt kompetens för att förkorta tiden på institution för unga, till förmån för öppenvård på hemmaplan, gjorde att effekten drog ut på tiden. Parallellt med dessa effektiviseringsuppdrag genomförs uppdraget *Identifiera insatser från Socialnämnden som kan utföras i kommunal respektive extern regi.*

Inflödet av och behovet hos medborgarna avgör vilka insatser som behövs och därmed i stort vilka kostnader som uppstår. Inflödet följer inte befolkningsutvecklingen utan återspeglar andra faktorer såsom barns och ungdomars uppväxt- och levnadsvillkor, och samhällets förmåga att motverka utanförskap. Graden av komplexitet och behovens omfattning styr längden och typen av insats, vilket ger olika dygnskostnader och olika totalkostnad.

Antalet aktualiseringar, inledda utredningar och individer i insats (exkl. EKB) har varit något färre i år än under 2021. De senaste årens konstanta volymökning blev bruten 2021. Hittills 2022 har antalet inledda utredningar varit i samma nivå som 2021, men 25 % fler än 2017 när Socialnämnden senast hade en ekonomi i balans.

När nya typer av digitala verktyg och modeller för att automatiserat **aggregera individdata** från verksamhetssystemet etableras förväntas möjligheterna öka till effektivare analysmetoder av såväl volymdata som ekonomiska prognoser.

Förebyggande arbete och tidiga insatser av mer generell karaktär kan bidra till färre och mindre omfattande individuella insatser i framtiden. Samtidigt funderar dessa många gånger som arenor för information, motivationsarbete och insluss till utredning och insats. Därmed ger ett utökat förebyggande arbete inte sällan, åtminstone relativt kortsiktigt, en högre kostnad för insatser.

Antalet individer inom verksamheten för **ensamkommande barn och unga** blir allt färre, vilket gjort att nämnden under några år avvecklat verksamhet. I takt med att antalet insatser blir färre, minskar även antalet där behovet är mer omfattande. Det innebär även färre insatser där nämnden inte längre får ersättning från Migrationsverket när individen blir svensk medborgare.

Förebyggande, Myndighet och Eget utförande har totalt ett överskott på 9,7 mnkr mot **personalbudget** för perioden. Verksamheternas mål är att nyttja tilldelad personalbudget, och det finns flera samverkande orsaker till att så inte är fallet.

Budgetåren närmast före 2022 gjordes andra budgettekniska vägval, bland annat innefattande en balanspost, samt att varje enhet la personalbudget på prognostiserad nivå. Detta skapade svårigheter i uppföljningen och ett icke-flexibelt nyttjandet av resurser för personal. Modellen innebar dock även att ett större utrymme kunde budgeteras för externa insatser.

I budget 2022 är modellen förändrad. Balansposten borttagen, samtidigt som enheterna har budgeterat för kostnader motsvarande att alla tjänster i organisationen är tillsatta (grundbemanning). Detta innebär bättre möjligheter till uppföljning och planering. Under en övergångsperiod är det dock svårt att hinna nyttja tilldelade resurser, som för de flesta enheter inneburit en större personalbudget än tidigare år. Dessutom erfar verksamheterna, under samma period, ett svårt rekryteringsläge.

När verksamheterna kommer i takt med budgeterade resurser och rekrytering, finns förväntan på effektivare handläggning och utförande av insatser som på sikt kommer påverka delar av volymerna av externa insatser. Under övergångsperioden kommer ett icke önskvärt överskott vad gäller personalkostnader i viss utsträckning balansera underskottet för extern vård och behandling.

Medarbetare/Attraktiv arbetsgivare

Bedömningen är att den **systematik** som de sedan några år finns kring rekrytering, introduktion, kompetensutveckling och arbetsmiljöarbete i övrigt löper på och bidrar till en grundläggande stadga som är nödvändig för att hantera ärendeflödet och den komplexitet som omgärdar många ärenden. Många verksamheter uppfattas dock som sårbara för förändringar i medarbetargruppen eftersom de är resursmässigt väldigt slimmade, och rekryteringsperioder alltid innebär en tids lägre produktionsstakt.

Dessutom har **kompetensförsörjningsutmaningarna** ökat under våren, och i många verksamheter är rekryteringsläget svårare än på flera år. Det är framför allt svårt att rekrytera medarbetare med verksamhetsrelevant kompetens och erfarenhet, vilket leder till en lång introduktion och etablering av ny medarbetare som tar tid från redan högt belastade befintliga medarbetare.

Verksamheterna ser en förändring i hur yngre medarbetare ser på sitt arbetsliv, som innebär att arbetsgivaren till viss del behöver hitta andra processer och strategier för att behålla och utveckla medarbetare. Verksamheterna upplever också en tydlig lönekonkurrens på arbetsmarknaden.

Myndighetsverksamheten har ett startat ett fördjupat samarbete med HR-avdelningen utifrån modellen Säkra kompetensen, för att systematiskt, enhetsgemensamt och med hög medarbetardelaktighet utveckla de arbetsmiljöaspekter som verksamheterna själva kan påverka.

Inom nämndens eget utföranden har beslut fattats att tillsätta ytterligare en enhetschef och **tillskapa en ny enhet**, *Boende unga och vuxna*, genom organisatorisk omfördelning av resurser. Syftet är att kunna bibehålla ett tillräckligt nära ledarskap, få förutsättningar för att driva ett kontinuerligt förändrings- och förbättringsarbete och möjlighet att hantera en eventuell ytterligare utökning av eget utförande. Sammansättningen av verksamhet i den nya enheten kommer öka förutsättningarna att arbeta mer strategiskt och fokuserat kring boendelösningar och samtidigt hitta överbryggingar mellan boendelösningar för unga och vuxna.

Vad gäller **nämndens medarbetarressurs** visar prognosen att antalet anställda personer och antalet årsarbetare under 2022 kommer återgå till att en något högre nivå än 2021, och därmed mer likna tidigare år. I juli hade nämnden 433 tillsvidareanställda och 50 visstidsanställda medarbetare.

Nämndens medarbetare har under första halvåret 2022 något högre korttidssjukfrånvaro än 2021, som ger en prognos på ca 6 dagar per anställd. Den totala sjukfrånvaron (korttid- och långtidssjukfrånvaro) ligger dock relativt stadigt på samma nivå som de senaste åren, bortsett från 2020 som var något högre. Övertid och fyllnadstid ligger fortsatt på en relativt jämn och låg nivå.

Digitalisering

Under pandemin har verksamheterna fått en naturlig skjuts när det gäller digitalisering. Nu är utmaningen dels att hålla i utvecklingen, dels att hitta en balans, ur såväl arbetsgivar- som medarbetar- och brukarperspektivperspektiv, mellan tekniska möjligheter till distansarbete och behovet av fysisk tillgänglighet och närvaro i mellanmänniska möten.

Arbetet med att utveckla verksamheternas processer digitalt fortsätter. Implementeringen av det digitala besöksbokningssystemet har gått in i en ny fas där åtgärder vidtas för att säkerställa ett effektivt nyttjande av de investeringar som gjorts.

Som en del av projektet FIHA (Förbättrad Informationshantering) har arbetet med att arbeta fram informationshanteringsplaner påbörjats. De ger förutsättningar att säkerställa att såväl den analoga som digitala information verksamheterna förfogar över, behandlas på ett säkert sätt.

Under våren har processen kring utredning av personer som visat intresse för uppdrag som kontaktperson helt digitaliserats och därmed blivit betydligt effektivare, vilket frigjort personella resurser.

Vidare har även ett samarbete med Discover by Örebro påbörjats för att stärka den digitala kompetensen. Genom flertalet kortare filmer kommer medarbetare ha tillgång till material för att på egen hand stärka sin digitala kompetens.

Under hösten kommer ett nytt verktyg för säkra videomöten att implementeras, som kommer ersätta Teams för möten där sekretessuppgifter hanteras.

Det har även beslutats att kartlägga i vilken omfattning verksamheterna på Ribbingsgatan är beroende av att ha information i pappersform, och i möjligaste mån digitalisera processerna, för att förbereda verksamheterna för ett mer aktivitetsbaserat arbetssätt.

Utveckling av kontroll och uppföljning av utförare

Process och rutin för kvalitetssäkring vid direktupphandling av extern insats finns på plats. Uppföljning av utförare med ramavtal behöver ske i samarbete med Upphandlingsenheten vid Ekonomiavdelningen och övriga 16 kommuner som samarbetat om ramavtalen. Arbete pågår för att skapa gemensam process och rutin för detta. Berörda IFO-chefer har beslutat om det övergripande innehållet i den gemensamma uppföljningen.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Effektiviseringsåtgärderna ger positiva effekter även om det i vissa delar är svårt att mäta i ekonomiska termer. • Relativt låga nivåer av sjukfrånvaro och fyllnads/övertid visar på en stabil situation hos befintliga medarbetare. • Verksamheterna fortsätter utveckla digitala processer och arbetssätt. • Nya digitala verktyg och modeller för att automatiserat aggregera individdata från verksamhetssystemet etableras. 	<ul style="list-style-type: none"> • Andelen individer som placeras i konsulentstödda familjehem har ökat markant, vilket bidrar till att den ekonomiska ramen inte räcker till kostnaderna för aktuella insatser. • Utmaningar att rekrytera och behålla medarbetare med relevant kompetens och erfarenhet bidrar till hög arbetsbelastning i vissa verksamheter och generellt ett litet utrymme för verksamhetsutveckling.

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 6	Utfall 2020	Utfall 2021	Prognos 2022	Målvärde 2022
Ramavvikelse	-10,9	-17,8	-10,4	+/-0
Beläggnings-/nyttjandegrad (ovägt medelvärde)	100 %	92 %	90%	100 %
Andel insatsdygn i egen regi (heldygnsinnsats)	58%	53 %	54%	55 %
Antal dagar i insats per person, snitt	267	275	275	255
HME (Hållbart medarbetarengagemang)	75	78	Nivå	78
Anställningstrygghetsindex	82,6 K: 83,0 M: 80,1	83,9 K: 84,3 M: 82,7	83	82
Genomsnittlig nyttjandegrad av tillgänglig medarbetarresurs (arbetsmängdsmätning)	101%	102%		100%
Grad av personalstabilitet, förebyggande verksamheter	96%	90%	86%	90%
Grad av personalstabilitet, myndighetsutövning	86%	83%	85%	85%
Grad av personalstabilitet, internt utförande	88%	92%	92%	90%
Kommentarer till indikatorernas prognos				
Ramavvikelsen beror främst på större volymökningen än vad som kompenseras i ram, men även på en ökning av andelen dyra insatser inom externa köp, vilket gör att ett underskott på cirka 25,2 mnkr väntas även 2022.				
Beläggnings-/nyttjandegrad – fler möjligheter till akuta/kortvariga insatser har skapats, vilket ger fler in/utflyttar och där med tom dygn. Akut/kortvariga insatser i egen regi ger större möjlighet att analysera individens situation i en hemmaplanslösning.				

4.6.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 6.1

Nämnder och styrelser i kommunen ska säkerställa hög budgetföljsamhet

Nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetssätt. Verksamheterna arbetar löpande med att utveckla arbetssätten för att i möjligaste mån följa budgeten, samt ha god kännedom om orsaker till eventuella avvikelser.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 6.2

Örebro kommun ska ha en långsiktig och hållbar ekonomi, där varje nämnd och dess verksamheter bidrar till en god ekonomisk hushållning av kommunens resurser

Socialnämndens stora utmaning är att utföra sitt uppdrag enligt lagar och styrdokument så att individer får sina behov tillgodosedda, med en ekonomi i balans utifrån tilldelade medel. För att åstadkomma detta krävs kraftfulla åtgärder som innefattar förändrade interna arbetssätt, men även ett tydliggörande av uppdraget för Socialnämnden i Örebro i relation till såväl medborgarnas individuella ansvar för sin situation, som till det uppdrag som åligger andra nämnder och huvudmän.

Nämndens åtagande: Slutföra genomförandet av de verksamhetsjusteringar som beslutades i form av effektiviseringar i Verksamhetsplan med budget 2020.

Uppföljning: Samtliga beslutade åtgärder bedöms vara genomförda. Främst rörande de sk hemtagningspaketen behöver fortsatt utveckling av metod o arbetssätt ske. Under våren har Behandlingsgruppen ungdom förstärkts med två tjänster med renodlat uppdrag mot placerade ungdomar och deras familjer. Även

placeringssamordningsfunktionen har förstärkts för att öka stödet till handläggare i placeringsprocessen. Under hösten kommer arbetet med nätverksmöten utvecklas mot ett fokus på att mobilisera nätverket kring placeringsnära ungdomar.

Se även bilaga 1.

Nämndens åtagande: Fortsätta uppdraget att Identifiera insatser från Socialnämnden som kan utföras i kommunal respektive extern regi, inklusive riktlinjer för biståndsbeslut.

Uppföljning: Under våren har berörda förvaltningschefer/biträdande fastställt dokumentet *Socialnämndens eget utförande, Insatser till vuxna – beställning*. Där beskrivs vad Socialnämndens eget utförande, genom psykosocialt stöd och behandling, förväntas göra för att möta behoven i *Riktlinje för bistånd enligt socialtjänstlagen - Individ- och familjeomsorg, vuxna*, antagen av Socialnämnden i november 2021. Förvaltningarna har i juni 2022 gett nämnden förslag på en rad ställningstaganden, avseende volymandelar och principer för utveckling av nämndens eget utförande inom vuxenområdet. Syftet är att stärka förutsättningarna att möta medborgarnas behov av insatser.

Uppdraget har statusrapporterats till nämnd två gånger under 2022, i februari och juni. Arbetet fortsätter inom barn och unga-området.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 6.3

Örebro kommun ska arbeta nämndövergripande för att nå högsta möjliga resursnyttja

Nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetsätt. Nämnden och dess verksamheter arbetar för att utveckla samverkan med framförallt skolområdet och verksamheter till stöd för barn, ungdomar och vuxna med framförallt intellektuell och neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Förutsättningarna för god samverkan i individärenden har stärkts genom de nya digitala möjligheterna. Nämndens verksamheter är en aktiv part i utvecklandet av Nära vård.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 6.4

Vid fördelningen av de ekonomiska medlen i kommunkoncernens olika verksamheter ska jämställdhet beaktas

Nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetsätt. Nämnden har genomfört ett antal jämställdhetsanalyser för att framförallt säkerställa en jämställd myndighetsutövning. Att göra kopplingar mellan analysresultat och modeller för ekonomisk fördelning är utmanande.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL 6.5

Som attraktiv arbetsgivare ska Örebro kommun rekrytera, utveckla och behålla kompetenta och engagerade medarbetare för att utveckla kommunens verksamheter

Nämndens åtagande: Fortsatt arbete för att utveckla arbetsmängdsmätningen som modell för medarbetarinflytande, utökas till fler relevanta verksamheter.

Flertalet relevanta verksamheter, inom såväl myndighet som eget utförande, genomför regelbundna arbetsmängdsmätningar. Det är aktuellt att utöka modellen till att omfatta ytterligare medarbetare.

Under året har modellen etablerats inom Centrum mot våld. Totalt används nu modellen i fem arbetsgrupper som ger öppenvårdsstöd. Inom myndighetsverksamheten pågår

utveckling av en alternativ modell för uppföljning rörande familjehemsverksamheten, som till skillnad från arbetsmängdsmätningen omfattar alla medarbetare i verksamheten.

Nämnden bidrar även till utveckling genom redan etablerade arbetssätt i form av strukturer för systematiskt arbete med arbetsmiljö, kompetensförsörjning och kompetensutveckling. En viktig faktor är den strategiska rekryteringen av socionomstudenter som gjort VFU i verksamheterna.

Inriktning/ar som nämnden omhändertagit inom målområdet:

Inriktning: Formera en ny förvaltningsorganisation som kan ge ett ändamålsenligt stöd till Kommunstyrelsen och de nya nämnderna.

- Socialnämndens verksamheter kommer delta i såväl förberedelser som implementering av den nya förvaltningsorganisationen.

5. Analysunderlag – ekonomi.

Delårsresultat och prognos – ekonomi

Utfallet för perioden januari till och med augusti är 406,3 mnkr av en budget på 608 mnkr vilket gör att 67 procent av budget är förbrukat och Socialnämnden har därmed ett underskott på 9,1 mnkr mot periodens budget. Utfallet är 12,6 mnkr högre än för samma period 2021.

Externa vård- och behandlingskostnader visar för perioden ett underskott på 26,4 mnkr. Detta till följd av fler insatser än det finns utrymme för i budget. Det är även de dyrare insatserna, så som konsulentstödda familjehem, som ökat mest främst på barn.

Nämndens egna verksamheter bidrar med ett överskott på 15,1 mnkr för perioden jan-aug där 9,5 mnkr avseende lägre personalkostnader till följd av vakanser bidrar till överskottet. Prognosen beräknas till 15,4 mnkr i överskott.

Ensamkommande barn och unga redovisar ett överskott på 2,2 mnkr. Verksamheten för EKB bedrivs både inom egen verksamhet, myndighet och genom externa köp men redovisas separat för att jämföras mot intäkterna från Migrationsverket. Överskottet är till följd av färre barn och unga i insats. Prognosen visar ett underskott på 0,6 mnkr. Här ingår även flyktningmottagande – Ukraina. Hittills har endast en kostnad på 0,8 mnkr kommit in och avser inköp av verksamhetsinventarier. Kostnadsersättningen för de initiala evakueringsplatserna på 770 tkr har fördelats ut.

Bedömningen är att kostnaderna kommer att uppgå till 618,4 mnkr vid årets slut vilket ger ett underskott på 10,4 mnkr som motsvarar en avvikelse på 1,7 procent mot budget. Hela underskottet väntas inom extern vård och behandling och beräknas till -25,2 mnkr. Under våren fick Socialnämnden en ramkompensation på 4,1 mnkr gällande indexuppräknning inom externa köp.

Effekter av Coronapandemin

Socialnämndens verksamheter kan inte se några stora direkta kostnader orsakade av Coronapandemin.

Det är svårt att direkt koppla förändrade behov inom individ- och familjeomsorgen till Covid-19. De ekonomiska effekter som kan påvisas i de egna verksamheterna är främst merkostnader i form av övriga kostnader, som avgifter för konferenslokal, labbmateriel och IT-tjänster.

Ekonomiska effekter, tkr	Utfall
Intäkter sjuklöner	1 470
Merkostnad personal	-18
Lokalhyror	-6
Övriga kostnader	-49
Nettokostnad	1 396

Totalt visar de ekonomiska effekterna Covid-19 en positiv effekt med 1,4 mnkr till och med augusti och finns främst inom Eget utförande.

Effektivisering

Det **effektiviseringsuppdrag** som nämnden vidtagit för att bromsa kostnadsökningen, startade år 2020. Den åtgärd som ännu inte har visat ekonomisk effekt är arbetet med att korta tiden på institution för unga till förmån för öppenvård på hemmaplan, ”hemtagningspaket”. Beslut fattades förra året om att utöka den interna öppenvården för att möjliggöra effekter. Rekryteringen är slutförd och rätt kompetens har tillsats under våren. Bedömningen är att den totala kvalitén på insatsen ökar.

Uppföljningen av pågående effektiviseringsuppdrag, presenteras utförligare i bilaga 1.

5.1 Enheternas delårsresultat och prognos

Nämnden har ett underskott på 9,1 mnkr fram till och med augusti. Prognosen visar ett underskott med 10,4 mnkr.

Verksamhet	Bokslut 2021, mnkr	Budget 2022, mnkr	Periodens budget, mnkr	Periodens utfall, mnkr	Periodens avvikelse, mnkr	Prognos helår, mnkr	Avvikelse Budget- Prognos helår, mnkr
Övergripande & nämnd	-7,7	-11,1	-7,3	-6,4	0,9	-9,5	1,7
Förebyggande & familjecentraler	-25,2	-28,1	-17,7	-17,1	0,6	-26,8	1,3
Myndighet	-106,9	-119,5	-76,8	-72,7	4,0	-115,4	4,1
Eget utförande	-156,2	-173,1	-111,3	-101,8	9,6	-164,7	8,3
Ensamkommande	1,7	0,0	0,0	2,2	2,2	-0,6	-0,6
Flyktingmottagning	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,0
Externa vård- och behandlingskostnader	-307,2	-276,2	-184,1	-210,5	-26,4	-301,4	-25,2
Nettokostnad	-601,5	-608,0	-397,2	-406,3	-9,1	-618,4	-10,4

Överskottet inom **Övergripande och nämnd** avser avgifter för kurser och konferens. Nämnden har tilldelats tilläggsanslag för tillfällig satsning på ca 1,6 mnkr med anledning av bland annat ökade kostnader för utbildningar. Därutöver har företagshälsovård en lägre prognos för året än budgeterat för.

Tidigare år har nämnden haft en justeringspost på 7,0 mnkr för vakanta tjänster som förväntades balanseras av överskott inom övriga egna verksamheter. Denna justeringspost är borttagen och istället fördelad per verksamhet för att kunna säkra grundbemanningen.

Förebyggande och familjecentraler har ett överskott på 0,6 mnkr främst till följd av vakanta tjänster men även på grund av lägre övriga kostnader, vilket avser kurs och konferensavgifter, dessa kostnader förväntas dock öka under hösten. Familjecentralerna har inte kunnat bedriva verksamhet på vanligt sätt till följd av Corona-pandemin och har därmed inte förbrukat lagd budget. Prognosen visar ett överskott på ca 0,6 mnkr.

Myndighet visar ett överskott på 4,0 mnkr och prognosen förväntas landa på ett överskott på samma nivå. Verksamheten har fått 0,5 mnkr för perioden i statlig ersättning för sjuklöner i samband med pandemin. Dessutom har Familjehem fått statsbidrag på ca 1,5 mnkr avseende förstärkt bemanning inom barn- och ungdomsvården. Det är en ökning med 0,6 mnkr jämfört med tidigare år, vilket inte är medräknat i budget. Personalkostnader visar ett överskott på 3,2 mnkr och förväntas landa på samma nivå i prognos, vilket främst är hänförligt till utredningsenheter som har haft vakanta tjänster.

Familjerätten har utökats med 4,5 tjänster under våren och kan komma att förstärkas ytterligare under hösten om det blir en avtalssamverkan kring familjerätt med andra kommuner i länet. Ifall fler kommuner tackar ja, så förväntas utökningen handla om ca 1,3 till 2,9 mnkr i personalkostnader, som finansieras genom intäkt från kommunerna. Denna kostnad har inte tagits höjd för i prognosen, då det i skrivande stund inte har lämnats besked från samtliga kommuner om erbjudandet om avtalssamverkan.

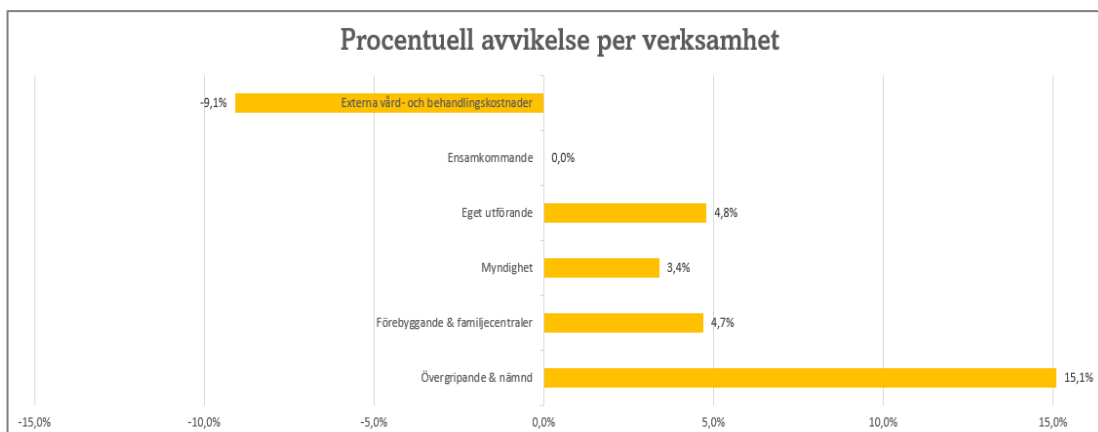
Eget utförande har ett överskott mot periodens budget på 9,6 mnkr. Varav 0,9 mnkr avser ersättning från staten gällande sjuklöner i samband med Corona. Lägre personalkostnader utgör 5,6 mnkr av överskottet, dock visar prognosen ett överskott på 6,9 mnkr. Resterande överskott på 1 mnkr utgörs av lägre övriga kostnader som bland annat larm- och bevakningskostnader som kommer ojämnt över året. Verksamheterna räknar med högre övriga kostnader under resten av året.

Verksamheten för **ensamkommande barn och unga** har ett överskott mot budget till och med augusti på 2,2 mnkr. Lägre intäkter väntas dock under året i och med att antalet barn och unga med ersättning från Migrationsverket minskar under året. Verksamheten väntas även ha personal i omställning till en kostnad av 0,7 mnkr under året.

Rosenlund evakueringsboende - flyktingmottagning Ukraina har fått in kostnader på ca 54 tkr, vilket främst avser inköp av verksamhetsinventarier. Under augusti månad har nämnden fått in ersättning för att fördela ut för de initiala evakueringsplatserna.

Kostnaderna för **extern vård och behandling** visar ett underskott på 26,4 mnkr för perioden. Prognosen förväntas landa på ett underskott på 25,2 mnkr inkl. vårens ramjustering för indexuppräknings på 4,1 mnkr och 0,2 mnkr för ramfördelning av Bryggan som har placerats på Jourhem. Underskottet är hänförligt till att det har varit betydligt fler individer i insats per dygn än vad budgetutrymmet tillåter. Dessutom är ökningen störst inom de dyrare insatserna som konsulentstödda familjehem.

Socialnämndens prognostiserade procentuella avvikelse för helåret är -1,7%, mätt i förhållande till nämndens totala budgeterade kostnader. Stapeldiagrammet visar den prognostiserade procentuella avvikelsen per verksamhet, mätt i förhållande till respektive verksamhets budgeterade kostnader.



5.2 Intäkts- och kostnadsutveckling

Nettokostnaden, intäkter minus kostnader, väntas öka med 2,8 procent 2022 jämfört med föregående år. Det ger en nettokostnadsökning på 17 mnkr.

Socialnämnden	Bokslut 2021, tkr	Ack utfall tom aug 2021, mnkr	Budget 2022, mnkr	Ack utfall tom aug 2022, mnkr	Prognos 2022, mnkr	Avvikelse budget - prognos 2022, mnkr	Förändring mnkr 2021-2022	Förändring % 2021-2022
Kontgrupp								
Intäkter								
Avgifter	1,8	1,4	1,7	1,0	1,7	0,0	-0,1	-5,6%
Bidrag	34,9	20,8	25,9	23,6	31,8	5,9	-3,1	-8,8%
Försäljning av verksamhet	2,5	1,0	2,6	1,0	2,7	0,0	0,2	6,2%
Övriga intäkter	3,9	1,5	3,5	1,5	4,3	0,9	0,4	10,9%
Summa intäkter	43,1	24,6	33,7	27,2	40,5	6,8	-2,6	-6,0%
Kostnader								
Personalkostnader	-299,6	-197,4	-331,7	-201,0	-313,7	18,0	14,1	4,7%
Lokalkostnader	-31,1	-18,2	-27,6	-18,3	-27,6	-0,1	-3,5	-11,2%
Köp av verksamhet	-283,7	-180,6	-244,2	-191,2	-275,9	-31,7	-7,8	-2,8%
Köp från bemanningsföretag	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0%
Kapitalkostnader	-0,7	-0,5	-0,6	-0,4	-0,6	0,0	-0,1	-9,3%
Övriga kostnader	-29,4	-21,6	-37,6	-22,7	-41,1	-3,5	11,7	39,7%
Summa kostnader	-644,5	-418,4	-641,7	-433,6	-658,9	-17,2	14,4	2,2%
Netto	-601,4	-393,7	-608,0	-406,3	-618,4	-10,4	17,0	2,8%

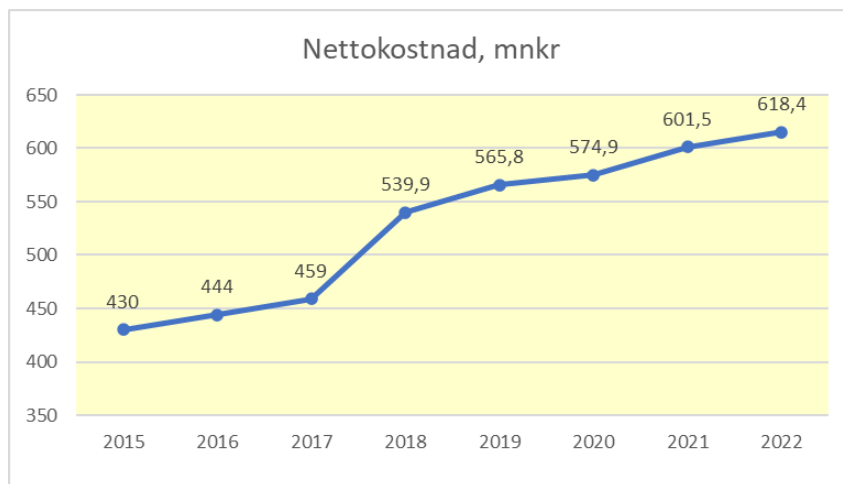
Intäkterna väntas minska med ca 2,6 mnkr, eller 6 procent, och beror på lägre ersättning från Migrationsverket. Orsaken är ett fortsatt minskat antal ensamkommande barn och unga (EKB) i kommunens omsorg. Ersättning för insatser till kommunplacerade flyktingar som varit i Sverige kortare tid än 2,5 år var förra året 3,3 mnkr. Information om hur stor den ersättningen blir för respektive år kommer i november innevarande år. Ersättningen för sjukfrånvaro i samband med Corona är däremot ca 0,5 mnkr lägre 2021 än 2022. Statsbidrag till enheten för familjehem har ökat med ca 0,6 mnkr jämfört med tidigare år för att täcka kostnader för bemanning inom barn- och ungdomsvården.

Kostnaderna väntas öka med 14,4 mnkr vilket ger en förändring på 2,2 procent mot föregående år. Personalkostnaderna väntas öka med 18 mnkr, vilket är inklusive årets löneökningar. Orsaken till högre personalkostnader är att fler enheter förväntas bemanna upp.

Köp av verksamhet avser främst köp av extern vård och behandling, inklusive ensamkommande barn och unga. Kostnaden väntas minska med 7,8 mnkr jämfört med helår 2021, bl.a. till följd av färre köp av insatser till EKB.

Inom EKB minskar både intäkterna och kostnaderna eftersom personer ibland kvarstår i insats trots att de inte längre ger rätt till ersättning från Migrationsverket. Det sker bland annat när personen får svenskt medborgarskap.

I samband med den stora volymökningen 2018 ökade nettokostnaderna kraftigt. Volymkompensationen det och kommande år har inte täckt volymökningen för det året och underskottet kvarstår därmed. Nettokostnadsökningen var 8,9 mnkr 2020 men hade då ett lägre inflöde och lägre behov av insatser på institution jämfört med både 2019 och 2021.



5.3 Verksamheternas delårsresultat och prognos

5.3.1 Verksamhetsförutsättningar

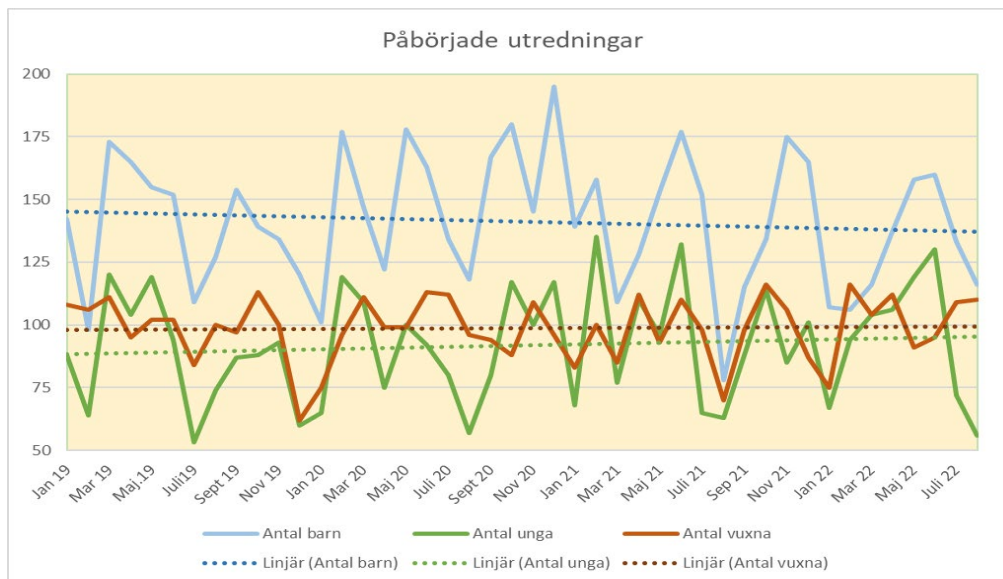
Påbörjade utredningar

Påbörjade utredningar används som indikator för att visa på kommande behov av insatser samt vilken mängd arbete som finns inom myndighetsenheterna.

Antalet påbörjade utredningar varierar mellan månaderna. Trendlinjen är ett medelvärde av de tolv senaste månaderna och visar om antalet påbörjade utredningar ökar eller minskar jämfört med tidigare period.

Till och med augusti har i genomsnitt 330 utredningar påbörjats varje månad, vilket är lägre än för motsvarande period 2020 men är i nivå med 2021.

Påbörjade utredningar, genomsnitt/mån	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Barn	114	143	139	152	140	131
Unga	67	81	87	93	95	97
Vuxna	84	89	98	99	97	102
Totalt snitt/mån	265	313	324	344	331	330

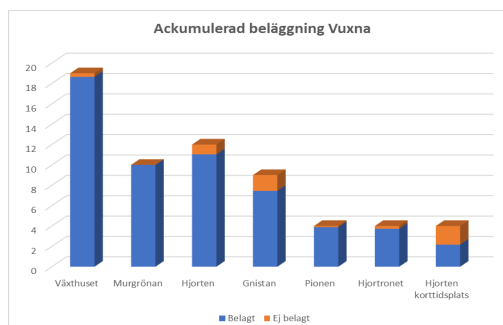


Diagrammet ovan visar att antal genomsnittliga påbörjade utredningar för barn minskar under åren, unga ökar däremot och vuxna ligger på ungefär samma nivå under de senaste åren.

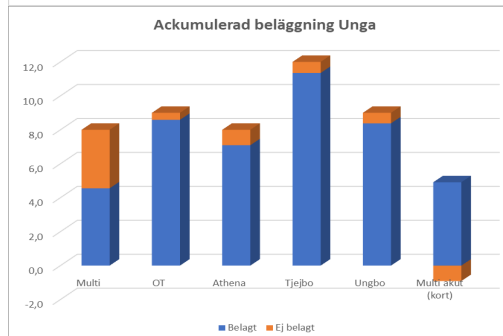
Akkumulerad beläggning Eget utförande

Akkumulerad beläggning för korta och långa insatser för vuxna och unga särredovisas i nedanstående diagram. Staplarna visar det totala antalet platser. Den blåa delen visar de belagda platserna och den orangea visar de tomma platserna. Detaljer finns i bilaga.

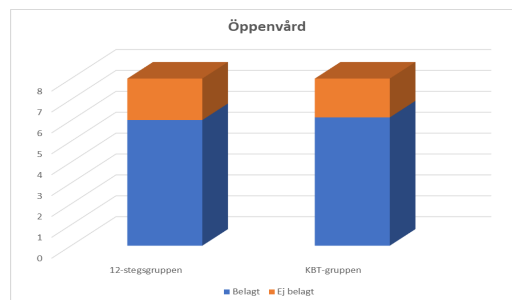
Murgrönan visar full beläggning på 10 platser och Växthuset har nästan fullbelagt på sina 19 platser, nämligen med 98%. Pionen har en beläggning på 97% på 4 platser.



Unga visar en beläggning på 95% på Tjejbo på sina 12 platser. Även OT visar en beläggning på 95% på 9 platser.



12-stegsgruppen har en lite lägre beläggning än KBT, nämligen 2% lägre. Båda öppenvårdsgrupperna har 8 platser var, se för fler detaljer bilaga 2.



Arbetsmängdsmätning

	2020		2021				2022	
	v 36-38	v 48-51	v 9-11	v 20-22	v 36-38	v 48-51	v 9-11	v 20-22
Myndighetsutövning	93%	108%	109%	106%	105%	117%	119%*	128%*
Öppenvård	88%	103%*	92%	95%	85%	99%	101%	97%

*Resultat saknas eller påverkas av att flera enheter prioriterat att avstå mätningen.

Arbetsmängdsmätningen följer förhållandet mellan den mängd arbete de aktuella ärendena genererar och hur mycket medarbetarresurs verksamheten har att tillgå utifrån tjänstgöringsgrad och medarbetarnas yrkeserfarenhet. Utvecklingen följs genom fyra mättillfällen per år. Normen för förväntad arbetsmängd i modellen är 100 procent. Rörelser inom spannet 80–120 procent är förväntat.

Placeringar enligt LVU och LVM

Antalet personer med pågående placeringar enligt LVU och LVM någon gång under januari till augusti per år.

Ökningen av LVU med placering 2022 rör främst barn 7–12 år.

Antalet omedelbara

omhändertaganden rörande barn 7–16 år är markant fler än tidigare år.

	jan-aug 2016	jan-aug 2017	jan-aug 2018	jan-aug 2019	jan-aug 2020	jan-aug 2021	jan-aug 2022
Antal unika individer i placering enl LVU	168	182	185	177	167	182	198
varav flickor	86	97	100	96	87	102	109
varav pojkar	82	85	85	81	80	80	89
Antal unika individer i placering enl LVM	27	26	31	32	29	29	28
varav kvinnor	8	7	9	18	10	11	13
varav män	19	19	22	14	19	18	15

5.3.2 Övergripande och nämnd, Förebyggande, Myndighet och Eget utförande

Avsnittet omfattar nämndens gemensamma verksamheter där administration, myndighetsutövning samt verksamheterna för nämndens interna utförande. Verksamhetens för ensamkommande barn och unga, både myndighet och insatser, redovisas separat.

Avvikelsen mot periodens budget är 15,1 mnkr och beror främst på lägre personalkostnader än beräknat. Personalkostnader visar ett överskott på 9,5 mnkr fram till och med augusti. Överskottet beror främst på en kombination av rekryteringsutmaningar samt en förändrad budgetmodell där grundbemanningen ligger i budget och balansposten är borttagen.

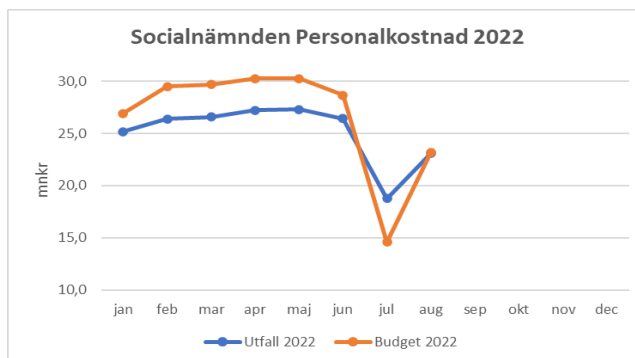
Övriga kostnader redovisar ett överskott på 3,3 mnkr och beror främst på uteblivande avgifter för kurs- och konferensavgifter till följd av Corona-pandemin, och därmed har förbrukat budget ännu inte kunnat utnyttjas. Dessa förväntas dock dra igång under hösten. Överskottet avser även försenade larm- och bevakningskostnader.

Kontoslag	Periodens nettoutfall, mnkr	Periodens budget, mnkr	Periodens avvikelse, mnkr	Budget 2022, mnkr	Prognos 2022, mnkr	Avvikelse Budget-Prognos helår, mnkr	Periodens nettoutfall 2021, mnkr	Periodens avvikelse 2021, mnkr	Bokslut 2021, mnkr
Intäkter	8,5	6,9	1,6	10,4	14,2	3,8	7,6	2,7	12,4
Personalkostnader	-165,8	-175,3	9,5	-275,1	-264,1	11,0	-161,2	-1,0	-246,4
Lokalkostnader	-17,8	-18,4	0,6	-27,6	-27,1	0,5	-17,6	-0,1	-26,3
Övriga kostnader	-23,1	-26,4	3,3	-39,6	-39,4	0,2	-23,1	1,4	-35,7
Nettokostnad	-198,0	-213,1	15,1	-331,8	-316,4	15,4	-194,2	3,0	-295,9

Prognosen för helåret 2022 visar ett överskott på 15,4 mnkr. Intäkterna visar ett överskott på 3,8 mnkr som bl.a. avser statsbidrag till enheten för familjehem på 1,5 mnkr.

Personalkostnaderna väntas ge 11 mnkr i överskott på helår. Diagrammet visar periodens personalkostnader i förhållande till budget. Personalkostnader är i nivå med budget i augusti månad.

Största överskottet förväntas på utredningsenheterna för barn och unga samt på Hem för vård eller boende.



5.3.3 Ensamkommande barn och unga

Socialnämnden har sedan starten 2008 haft uppdraget inom Örebro kommun att sköta utredning, administration, egna och köpta boenden samt återsökning av statsbidrag inom verksamheten för ensamkommande.

Andra förvaltningar som bedriver verksamhet för ensamkommande är Förvaltningen för utbildning, försörjning och arbete, Förvaltningen förskola och skola samt Överförmyndaren inom kommunstyrelseförvaltningen.

För att veta den totala nettokostnaden för ensamkommande måste Socialnämndens siffror för boende och myndighetsutövning läggas ihop med andra förvaltningars kostnader.

Aktuella ärenden

I augusti 2022 fanns det totalt 47 barn och ungdomar inom verksamheten. 13 är asylsökande, 9 personer är anvisade enligt massflyktingar från Ukraina och 25 personer är kommunplacerade. Under mars till och med augusti har verksamheten registrerat och administrerat 34 ensamkommande barn från Ukraina enligt massflyktdirektivet. Av dessa har nio anvisats till Örebro övriga har blivit anvisad till annan kommun av Migrationsverket.

Antal individer 220831																
	dec-14	dec-15	dec-16	dec-17	dec-18	dec-19	dec-20	dec-21	jan-22	feb-22	mar-22	apr-22	maj-22	jun-22	jul-22	aug-22
Asylsökande	41	298	176	65	24	17	9	8	8	8	9	9	9	11	12	13
därav flickor				16	6	6	2	3	3	3	3	3	3	5	5	6
därav pojkar				49	18	11	7	5	5	5	6	6	6	6	7	7
Massflyktingar Ukraina, anvisade Örebro												4	4	9	9	9
därav flickor												3	3	3	3	3
därav pojkar												1	1	6	6	6
Kommunplacerade	96	85	105	103	106	84	59	33	30	29	29	29	29	27	25	25
därav flickor				25	31	26	19	7	6	6	6	6	6	6	6	6
därav pojkar				78	75	58	40	26	24	23	23	23	23	21	19	19
TOTALT	137	383	281	168	130	101	68	41	38	37	38	42	42	47	46	47

Under 2022 har 14 barn och unga anvisats till Örebro, 40 har upphört med stöd från socialtjänsten i och med att de fyllt eller blivit uppskrivna till 18 år, anvisats annan kommun, familjeåterförening eller blivit avslutade. I antalet avslutade barn och unga inkluderas de 25 som kommit från Ukraina och som bott i andra kommuner.

Platser

I augusti fanns det totalt 41 boendeinsatser inom den egna verksamheten. Av dessa fanns 14 inom utsluss, en inom stödboende och 26 inom familjehem.

Ekonomi

Verksamheten bedrivs med medel från Migrationsverket, därmed är budgetutrymmet 0,0 mnkr. Alla kostnader ska täckas av intäkter.

Kontoslag	Bokslut 2021, mnkr	Budget 2022, mnkr	Periodens budget, mnkr	Periodens utfall, mnkr	Periodens avvikelse, mnkr	Avvikelse Budget- Prognos helår, mnkr
Intäkter	10,7	8,8	5,9	7,7	1,8	0,2
Personalkostnader	-1,2	-0,2	-0,1	-0,2	-0,1	0,0
Lokalkostnader	-0,9	0,0	0,0	-0,5	-0,5	-0,5
Övriga kostnader	-0,1	0,0	0,0	-0,7	-0,7	-0,1
Externa köp	-6,7	-8,6	-5,8	-4,0	1,7	-0,2
Nettokostnad	1,7	0,0	0,0	2,2	2,2	-0,6

Omställning

Omställningskostnader beräknas uppgå till 0,6 mnkr till och med augusti, och avser främst lokalhyror.

Ersättning från Migrationsverket är totalt 8,6 mnkr till och med augusti för ensamkommande barn och unga, dessa intäkter är utfördelade i verksamheten.

Evakueringsboende Ukraina

Förvaltningen fick i uppdrag att iordningställa ett evakueringsboende för massflyktingar från Ukraina, totalt fick Socialnämnden ersättning från Migrationsverket på ca 0,8 mnkr.

5.3.4 Externa vård- och behandlingskostnader

Den verksamhet som nämnden inte kan eller får bedriva själva utförs via externa aktörer. Det är Myndighet som har budget och ansvarar för köpen, men dessa redovisas separat.

Avvikelsen för perioden visar ett underskott på 26,4 mnkr mot budget och prognosen visar ett underskott på 25,2 mnkr. Prognosen bygger på att det genomsnittliga antalet personer i insats per dygn är lite lägre än nuvarande antal. Nämnden har fått en utökning av rambudget med 4,1 mnkr under våren gällande indexuppräknings av externa köp samt en ramjustering på 0,2 mnkr till jourhem.

Vad gäller heldygninsatser till barn och unga så är det många som löper på över flera år. För år 2022 motsvarar dessa ca 2,6 % av totalbudgeten för barn och unga. Det avser stadigvarande placeringar i interna och externa familjehem för barn och unga samt institutionsvård.

aug-22	Personer snitt per dygn				Kostnad snitt per dygn			Total budget 2022, mnkr	Periodens budget (mnkr)	Periodens utfall (mnkr)	Avvikelse för perioden (mnkr)	Prognos Personer snitt per dygn	Prognos Kostnad snitt per dygn	Prognos avvikelse mot budget (mnkr)	Prognos total kostnad
	Utfall 2020	Utfall 2021	Budget 2022	Utfall 2022	Utfall 2021	Budget 2022	Utfall 2022								
Extern vård o behandling per verksamhet															
Barn															
Institutionsvård	17	17	16	16	5 883 kr	5 770 kr	5 887 kr	33,7	22,5	22,7	-0,3	15	5 887 kr	1,5	32,2
Familjehemsvård internt*	88	75	85	74	32 494 kr	34 000 kr	34 628 kr	34,6	23,1	20,5	2,6	74	32 851 kr	5,4	29,2
Familjehemsvård externt	21	31	28	57	2 285 kr	2 200 kr	2 350 kr	22,1	14,7	32,5	-17,8	50	2 400 kr	-21,7	43,8
Kontaktperson-/familj								3,2	2,1	1,7	0,5			0,7	2,5
Personligt stöd/öppenvård (med dygnspriser)	8	4	5	6	2 042 kr	2 200 kr	2 055 kr	4,0	2,7	3,0	-0,3	3	2 100 kr	1,7	2,3
Personligt stöd/öppenvård (övriga)**	(29)	(38)	(35)	(18)				3,5	2,3	0,9	1,4	(30)		2,1	1,4
Summa	134	127	133	153				101,1	67,4	81,3	-13,9	142		-10,3	111,4
Unga															
Institutionsvård	37	42	35	37	4 719 kr	4 800 kr	4 806 kr	61,3	40,9	43,0	-2,1	36	4 700 kr	-0,4	61,8
Familjehemsvård internt*	57	48	58	39	16 836 kr	16 400 kr	19 872 kr	11,3	7,5	6,2	1,3	46	17 206 kr	1,8	9,5
Familjehemsvård externt	28	27	20	40	2 231 kr	2 370 kr	2 339 kr	17,5	11,7	22,5	-10,8	35	2 373 kr	-12,8	30,3
Kontaktperson-/familj								0,9	0,6	0,5	0,1			0,1	0,8
Personligt stöd/öppenvård (med dygnspriser)	11	17	16	21	1 820 kr	1 860 kr	1 781 kr	10,9	7,2	9,2	-2,0	15	1 800 kr	1,0	9,9
Personligt stöd/öppenvård (övriga)**	(17)	(11)	(12)	(12)				2,0	1,3	-2,6	4,0	(12)		6,0	-4,0
Summa	133	134	129	137				103,9	69,3	78,7	-9,4	132		-4,3	108,2
Jourhem, kontrakterade*	10	10	12	6	49 605 kr	48 030 kr	80 691 kr	6,9	4,6	4,0	0,6	11	48 000 kr	0,6	6,3
Vuxna															
Institutionsvård missbrukare	29	39	28	29	2 754 kr	2 900 kr	3 097 kr	29,6	19,8	22,1	-2,3	35	2 900 kr	-7,4	37,0
Öppenvård missbrukare	24	18	15	13	1 725 kr	1 650 kr	1 569 kr	9,0	6,0	4,9	1,1	15	1 600 kr	0,3	8,8
Boende missbrukare	32	27	26	36	1 350 kr	1 380 kr	1 254 kr	13,1	8,7	10,9	-2,1	34	1 300 kr	-3,0	16,1
Familjehem missbrukare	4	8	7	7	2 287 kr	2 080 kr	2 180 kr	4,9	3,3	3,9	-0,6	7	2 173 kr	-0,7	5,6
Vård icke missbrukare	24	29	25	26	2 497 kr	2 420 kr	2 299 kr	22,1	14,7	14,6	0,1	28	2 300 kr	-1,4	23,5
Summa	113	121	101	111				78,8	52,5	56,3	-3,8	119		-12,2	91,0
Återsökt moms								-14,5	-9,7	-10,4	0,7			1,1	-15,6
Totalt	389	392	375	407	2 690 kr	2 694 kr	2 692 kr	276,2	184,1	210,5	-26,4	404,0	2 684,8	-25,2	301,4

Personer med extern insats per dygn budgeterades 2022 vara i genomsnitt totalt 375 personer för att nå en budget i balans. Fram till och med augusti har nämnden köpt i genomsnitt 407 insatser per dygn, vilket är högre än genomsnittet i delår 1. Även i jämförelse med föregående år syns en markant ökning.

Andelen barn och unga i extern familjehemsvård har senaste åren legat runt 25 procent, och 2021 ca 30 procent. Hittills i år utgör barn och ungdomar i externa familjehem ca 45 procent av familjehemspliceringarna.

Barn har i genomsnitt haft 20 fler insatser än budgeterat, insatserna är också dyrare än budget vilket ger ett underskott på 13,9 mnkr för perioden. Till och med augusti har i genomsnitt 153 barn per dygn haft en extern insats och bedömningen är att den nivån minskar till 142 barn vid årets slut.

Prognosen visar ett underskott på 10,3 mnkr. Orsaken är främst fördelningen mellan interna och externa familjehem. Det är betydligt fler konsulentstödda familjehem och färre interna familjehem än budgeterat, samtidigt är de externa/konsulentstödda familjehemmen dyrare än de interna. Det handlar om att det är svårt att hitta egna familjehem, konkurrensen är stor. Barn hamnar då i långa jourplaceringar och för att skapa en trygg situation för barnet, placeras barnet efter en tid stadigvarande i ett konsulentstött familjehem.

Unga har i genomsnitt haft 8 fler insatser än budgeterat och totalt har i genomsnitt 143 unga haft en insats varje dygn till och med augusti. Ifall man bortser från jourhem så visar prognosen en ökning med 5 genomsnittliga insatser per dygn.

Prognosens avvikelse visar ett underskott på 4,3 mnkr på helår. Även här har andelen konsulentstödda familjehem ökat, vilket ökar kostnaden per familjehemsinsats. Dessutom har dygnspriset för institutionsvård ökat jämfört med tidigare år.

Vuxna med extern insats har i genomsnitt varit 10 fler per dygn än budgeterat, det är dock i genomsnitt 10 färre per dygn än under 2021, vilket ger ett underskott för perioden på 3,8 mnkr. Det finns lägre dygnspriser än budgeterat inom bland annat boende missbrukare, där volymökningen är störst.

I prognosen bedöms antalet personer i insats i genomsnitt per dygn ligga på en högre nivå än i delår 1, vilket ger ett prognostiserat underskott på 12,2 mnkr som främst går att hänföra till institutionsvård för missbrukare.

5.4 Investeringar

Nämndens budget för inventarieinvesteringar uppgår till 960 tkr. 147 tkr har använts till anpassningar i nya lokaler för Centrum mot våld i nära relationer. Fler behov uppstår under hösten, bl.a. inköp av möbler på Öppenvård barn. Även behov på andra enheter kan uppstå relativt snabbt beroende på vad som händer i verksamheterna.

Investeringsbudgeten är en separat kommundemensam budget. När en investering görs blir det en kapital- och räntekostnad i verksamheten. Den kostnaden måste verksamheten täcka i ordinarie driftsbudgeten.

6. Fem år i sammandrag

Fem år i sammandrag	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Prognos 2022
Befolkning, antal invånare totalt	153 367	155 483	156 381	156 888	157 855
- kvinnor	77 360	78 304	78 785	79 114	79 557
- män	76 007	77 179	77 596	77 873	78 299
Medarbetare					
Antal tillsvidareanställda, årsarbetare	474	460	424	416	Nivå
- andel kvinnor	80%	82%	82%	83%	
- andel män	20%	18%	18%	17%	
Antal visstidsanställda, årsarbetare	37	26	39	31	Nivå
- andel kvinnor	78%	85%	84%	86%	
- andel män	22%	15%	16%	14%	
Antal timavlönade, årsarbetare	22,2	16,0	16,5	14,6	Öka
Genomsnittlig sysselsättningsgrad, %	98,1%	97,1%	97,6%	98,1	Nivå
- kvinnor	98,3%	97,3	97,8	98,1	
- män	97,2%	96,5	96,6	98,1	
Verksamhet					
Antal aktualiserade ärenden på socialkontor	10 620	11 353	13 009	12 790	Nivå
- andel flickor/kvinnor	45%	45%	45%	47%	
- andel pojkar/män	55%	55%	55%	53%	
Antal unika personer som utretts på socialkontor	3 581	3 681	3 704	3 503	Öka
Institutionsvård antal unika placeringar (personer)	457	381*	328*	352	Nivå
- andel flickor/kvinnor	42%	40%	40%	40%	
- andel pojkar/män	58%	60%	60%	60%	
Antal betalda dygn, konsulentstödda familjehem barn (exkl. Ensamk..)	6 090	7 300	7 190	12 016	Öka
Antal betalda dygn, konsulentstödda familjehem unga (exkl. Ensamk..)	10 160	10 585	9 636	10 347	Öka
Familjehemsvård antal unika placeringar (personer)	412	369	345	434	Öka
Vård dygn, institutionsvård, HVB	75 554	56 359*	46 910*	49 757	Nivå
Vård dygn, familjehemsvård, externt/internt, LVU/SoL	109 524	110 177	96 443	97 114	Öka
Genomsnittlig kostnad per vård dygn (ovägt medelvärde) (exkl. ensamk.)	2 225 kr	2 486 kr	2 686 kr	2 690 kr**	Nivå
Invånare 0–20 år utredda enl SoL, LVU el LVM, av 1 000 inv 0–20 år (exkl EKB)	68	69	68	65	Nivå
- andel flickor/kvinnor	64	65	64	65	
- andel pojkar/män	71	72	71	66	
Invånare 0–20 år i biståndsbeslutad öppenvård, av 1 000 inv 0–20 år (exkl EKB)	22	23	21	22	Nivå
- andel flickor/kvinnor	20	21	20	21	
- andel pojkar/män	23	24	23	23	
Invånare 0–20 år placerade på institution eller i familjehem, av 1 000 inv 0–20 år (inkl EKB)	5	3	4	4	Nivå
- andel flickor/kvinnor	4	3	4	4	
- andel pojkar/män	6	3	5	4	

**Den markanta minskningen består framförallt av ett stort antal avslutade placeringsinsatser rörande ensamkommande ungdomar.

** Till och med 2020 ingick skolkostnad med 890 kr per dygn i dygnspriset för insatser på SIS för unga, vilket är en kostnad som ersätts av Programnämnd barn och utbildning. Kostnaden, som 2021 uppgår till 1 000 kr, ingår från och med 2021 inte i dygnspriset.

7. Bilagor

Bilaga 1 – Effektiviseringsuppdrag

För att öka budgetföljsamheten inom programområdet riktade Programnämnd Social välfärd i Programplan med budget 2022 uppdrag till Socialnämnden som följs upp i Delårsrapport 1 och 2 samt Årsberättelse.

Åtagandena i Programplan med budget 2022 är:

- Fortsätta arbetet med att minska den totala nettokostnadsavvikelsen från 2021 års nivå.
- Verkställa effektiviseringskravet från Programnämnden för den anslagsfinansierade verksamheten

Effektiviseringsuppdrag

Inför 2020 beslutades om fyra effektiviseringsuppdrag för att minska nämndens totala kostnader. Totalt beräknades nettoeffekterna uppgå till 3,7 mnkr under 2021. Det finns en förväntan om en ekonomisk effekt på hemtagningspaketet, som ännu inte går att följa ekonomiskt.

Åtgärd, mnkr	Ev. kvar sen tidigare år	Beräknad effekt 2021	Effekt 2021	Effekt 2022
Utökad öppenvård barn och ungdom (Hemtagningsplatser)	2,3	3,2	-	
Akut- och utredningsplatser, ungdom	0,0	1,6	1,6	
KBT-gruppen, öppenvård vuxna missbruk	0,0	1,6	1,8	
Utredningsplatser, vuxna missbruk	0,0	0,6	0,3	
Totalt	2,3	7,0	3,7	✓

De båda effektiviseringsuppdragen *Utökad öppenvård barn och ungdom*, samt *Akut- och utredningsplatser, ungdom*, hänger tätt ihop. De båda uppdragen syftar till att ge optimala insatser till ungdomar med stora behov.

En HVB-placering på annat ort görs när det bedöms nödvändigt, men bara under den tid som krävs för att tillgodose behovet. Samtidigt som placeringen inleds, startar också ett aktivt arbete för att skapa förutsättningar att ungdomen så snart som möjligt ska kunna komma hem till en trygg och fungerande situation i Örebro. Som en mellanstation inför och efter placering på annan ort nyttjas de akut- och utredningsplatser som etablerats inom HVB-hemmet Multigruppen.

Under 2021 tydliggjordes behovet av utökad resurs inom Behandlingsgruppen vid Öppenvård ungdom för att möjliggöra ett riktat arbete med hemtagningsplatser. Utökningen är genomförd och planerat arbetssätt har kunnat etableras.

Parallellt justeras omkringliggande verksamheter och processer för att organisatoriskt förbättra förutsättningarna för en snabb hemgång och stabila hemmaplanslösningar. Involverade verksamheter identifierar löpande nya teman för utökad samverkan och verksamhetsutveckling. Under hösten 2022 kommer fokus vara på att utveckla arbetet med att mobilisera ungdomarnas nätverk.

Bilaga 2 – Beläggning eget utförande

Egna boenden

Nämndens egna verksamheter för boende med stöd och/eller behandling, har en total ackumulerad beläggning för perioden januari till augusti på 90 procent. Verksamheterna har en mix mellan platser för längre vistelse och av mer kortvarig karaktär. Insatser med kortare vistelsetid har naturligt lägre beläggning då personer inte kan flytta in och ut samma dag.

Önskad beläggningsgrad är 95 procent för verksamheter som har längre vistelsetider. Verksamheternas önskvärda flexibilitet i att erbjuda kort vistelse när plats finns påverkar dock beläggningsgraden. Bedömningen är att beläggningsgraden som helhet därmed kommer att vara lägre än 95 procent.

Tabellen nedan visar beläggning per månad samt ackumulerad beläggning 2022 och 2021. Verksamheterna är grupperade som nämndens HVB-hem för ungdomar – med längre behandlingstider och akuta placeringar, Stödboende för unga – med relativt långa insatstider, Stödboende för vuxna – med korta och längre boendetider, samt Referensbostad för vuxna – med relativt långa boendetider.

Beläggningsgrad % 2022	Platser	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Ack 2022	Ack 2021
HVB; Ungdom	29	100	95	91	97	98	79	79	75	89	90
Stödboende Ungdom	21	100	100	98	94	90	93	81	81	90	97
Stödboende Vuxen	48	81	79	84	88	88	83	83	75	84	82
Referensbostad, Vuxen	14	100	100	100	100	90	100	100	100	98	100
Totalt (ovägt medelvärde)	112	95	93	93	95	92	89	86	83	90	92

Gruppbehandling i öppenvård

Öppenvårdsgrupperna har en total ackumulerad beläggning på 76 procent till och med augusti.

12-stegsgruppen och KBT-gruppen har 8 platser var, de har dock inte fullt hela månaden.

Beläggningsgrad % 2022	Platser	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Ack 2022	Ack 2021
Gruppbehandling Vuxen	16	75	69	81	75	81	75	75	75	76	98
Totalt (ovägt medelvärde)	16	75	69	81	75	81	75	75	75	76	98

Bilaga 3 - Pågående och planerade åtgärder, i syfte att säkra en långsiktigt hållbar ekonomi

Socialnämndens ekonomiska prognos efter augusti 2022 visar ett underskott på 10,4 mnkr. Nämndens verksamheter i egen drift, exklusive ensamkommande barn och unga, väntas redovisa ett överskott på 15,4 mnkr, varav 11 mnkr är personalkostnader, medan verksamheten externa köp prognosticerar ett underskott på 25,2 mnkr mot budget.

År 2021 uppskattades det totalt saknas 18,7 mnkr för att kunna tillgodose medborgarnas behov på samma sätt som 2017 när nämnden senast hade en ekonomi i balans. Bedömningen är att det är nämndens kostnader för vård och behandling som inte täcks av tilldelad ram. Nivån uppfattas vara ungefär densamma även 2022.

Följande pågående och planerade åtgärder bedöms ha påverkan på behovet av externa köp och därmed det ekonomiska underskottet.

Balanspost borttagen

Tidigare år har nämnden haft en balanspost på 7,0 mnkr för vakanta tjänster som förväntades balanseras av överskott inom övriga egna verksamheter. Denna balanspost är borttagen och istället fördelad till verksamheterna för att kunna effektivisera processerna och säkra grundbemanningen inom så väl myndighetsutövningen som det egna utförandet.

Förändringen har bland annat inneburit att de flesta enheter har en större personalbudget än tidigare år. Under en övergångsperiod är det svårt att hinna nyttja tilldelade resurser. Under tiden balanserar ett icke önskvärt överskott vad gäller personalkostnader i viss utsträckning underskottet för extern vård och behandling.

Utveckling av familjehemsvården

Under våren 2022 startade ett omfattande arbete med att utveckla processerna för att rekrytera, stödja och följa upp familjehem, med målet att befintliga familjehem väljer att fortsätta med Örebro kommun som uppdragstagare, och att nya familjehem ska kunna rekryteras i större utsträckning. Den andra delen av uppdraget är att utreda förutsättningarna för att införa förstärkta familjehem i egen regi. Båda delarna i uppdraget förväntas att ge färre sammanbrott och minska kostnaderna för externa köp, eller i alla fall bromsa den kostnadsökning som skett de senaste åren när andelen externa familjehemsdygn ökar allt mer.

Inom uppdraget nyttjats tjänstedesign som metod, en processkartläggning görs för att effektivisera flödet, och såväl målgruppsanalyser som kontakter med andra kommuner ger underlag i arbetet. Som alltid tar dock utvecklingsarbete tid, vilket är en utmaning när verksamheten redan har hög belastning.

Effektiviseringsuppdrag 2020

Under 2020 påbörjades fyra effektiviseringsuppdrag för att minska nämndens totala kostnader. Åtgärderna är genomförda och arbetssätt justeras löpande för att göra nya arbetssätt effektiva. Framförallt utvecklas fortfarande arbetet med hemtagning av placerade ungdomar. Rekryteringar har skett för att förstärka arbetet och nu läggs fokus på att utveckla mobiliseringen av den unges eget nätverk.

Genomlysande uppdrag

Under hösten 2020 gav Socialnämnden förvaltningarna i uppdrag att *identifiera insatser från Socialnämnden som kan utföras i kommunal respektive extern regi (Soc 1063/2020)*. Som ett led i detta har uppdragsägarna (fvc/bitr) beslutat att förslag ska tas fram på riktlinjer för biståndsbeslut, samt förslag på beställning på/överenskommelse om vilka behov hos medborgarna det egna utförandet ska tillgodose.

Riktlinje för biståndsbeslut angående vuxna fastställdes av nämnden under hösten 2021 (Soc 1018/2021) och en beställning/överenskommelse för motsvarande eget utförande fastställdes av förvaltningschef/biträdande i maj 2022 (Soc 567/2022).

I juni fick nämnden ett förslag på fördelning av insatser mellan intern och extern regi, inom vuxenområdet (Soc 617/2022). Förslaget syftar till att skapa långsiktiga och hållbara planeringsförutsättningar för nämndens eget utförande. Förslaget bereds i en bred politisk process.

Motsvarande process (ta fram riktlinje, tydliggörande av egenregiutförandets uppdrag, samt bedömning om vilka insatser som lämpar sig för externt köp) pågår nu vad gäller barn och unga.